

ΚΟΙΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ Η ΓΗ

Λ. ΜΟΥΣΙΑΔΟΥ

Λ. ΜΩΥΣΙΑΔΟΥ

ΚΟΙΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ Η ΓΗ

ΑΥΤΟΕΚΔΟΣΗ

Φεβρουάριος 2025

Φωτογραφία εξωφύλλου και εικόνες: Λ. Μωυσιάδου

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

α) Χρονοσήμανση

File registration number: 6687

Date and time: 06/02/2025 12:13:57

Μπορείτε να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό με κάθε μέσο και τρόπο

Ο αδειοδότης δεν μπορεί να ανακαλέσει αυτές τις ελευθερίες όσο εσείς ακολουθείτε τους όρους της άδειας.

Υπό τους ακόλουθους όρους:

 Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό `span>`, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές `span>`. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.

 Μη Εμπορική Χρήση — Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.

 Μη παραγόμενα — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, δε μπορείτε να διανείμετε το τροποποιημένο υλικό.

Δεν υπάρχουν πρόσθετοι περιορισμοί — Δε μπορείτε να εφαρμόσετε νομικούς όρους ή τεχνολογικά μέτρα που να περιορίζουν νομικά τους άλλους από το να κάνουν ο,τιδήποτε επιτρέπει η άδεια.

Η Λ. Μωυσιάδου γεννήθηκε στην Ξάνθη το 1957. Σπούδασε στο Φυσικό τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και εργάστηκε ως εκπαιδευτικός. Ζει στη Θεσσαλονίκη.

Το βιβλίο αναφέρεται σε δεδομένα και στιγμές που κλονίζουν τη βεβαιότητα μας για το πόσο φυσιολογική (και όχι εξωφρενική όπως στην πραγματικότητα είναι), θεωρούμε την ύπαρξή μας.

Αφορμή για να γραφτεί ήταν η ιδέα ενός παιχνιδιού (να κοιτάξουμε τη Σελήνη σαν να ήταν η Γη), που θα μπορούσε στιγμιαία να κλονίσει αυτήν τη βεβαιότητα.

Ξεκινώντας από την ιδέα, με διαδοχικά βήματα και με υπεραπλουστευμένο τρόπο, ως ύβριν σχεδόν προς την ασύλληπτη πολυπλοκότητα του κόσμου μας και του νου μας, αναφέρονται στο βιβλίο τα δεδομένα της ύπαρξής μας, το βασικό ερώτημα, και δυο υποθετικές ερμηνείες, μια φυσική και μια μεταφυσική.

Η μεταφυσική ερμηνεία αντανακλά προφανώς τις προσωπικές απόψεις της συγγραφέως, και ως τέτοιες πρέπει να εκληφθούν από τον αναγνώστη, και όχι ως τεκμηριωμένες απόψεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

- σελ. 8-9   **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**
- σελ. 10-25   **ΜΕΡΟΣ 1**   ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
- σελ. 26-34   **ΜΕΡΟΣ 2**   ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΚΑΙ
ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ
- σελ. 35-40   **ΜΕΡΟΣ 3**   Ο ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ
ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ
- σελ. 41-49   **ΜΕΡΟΣ 4**   ΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ
ΠΥΚΝΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΑΚΡΙΑ
- σελ. 50-57   **ΜΕΡΟΣ 5**   ΑΝ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΟΙΚΟΣ
- σελ. 58-66   **ΜΕΡΟΣ 6**   ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΟΙΚΟΣ
- σελ. 67-70   **ΜΕΡΟΣ 7**   ΟΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ
- σελ. 71-79   **ΜΕΡΟΣ 8**   ΕΜΕΙΣ
- σελ. 80-82   **ΕΠΙΛΟΓΟΣ**
- σελ. 83-85   **ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτό που στην πραγματικότητα λείπει από τους ανθρώπους, είναι μια θέση παρατήρησης της Γης. Αφού όλοι μας, πλην των αστροναυτών, από φωτογραφίες μόνο γνωρίζουμε ότι η Γη είναι μια μπάλα. Και στη θεωρία. Στην πράξη, η επίγνωση αυτή δε μας φαίνεται ούτε συγκλονιστική ούτε καθοριστική ούτε καν ενδιαφέρουσα, και την προσπερνάμε ως λεπτομέρεια με άνεση αντίστροφα ανάλογη της σημασίας της.

Είμαστε όμως τυχεροί, αφού κοντά μας έτυχε να γυρίζει κι ένα φεγγάρι. Μια μπάλα σαν τη δική μας, με το κατάλληλο μέγεθος και στην κατάλληλη απόσταση, που είναι ο φυσικός δορυφόρος μας και περιφέρεται γύρω μας. Και ενώ όλες οι άλλες μπάλες του ουρανού βρίσκονται τόσο πολύ μακριά μας που δύσκολα μπορούμε να τις διακρίνουμε, η Σελήνη μπροστά μας τα βράδια, λαμπερή και απαστράπτουσα, μας προκαλεί σχεδόν να παίξουμε μαζί της το πιο απλό παιχνίδι. Στη θέση της δηλαδή, λίγο μεγαλύτερη και γαλάζια, να “δούμε” τη Γη.

Και μια βραδιά με πανσέληνο, καθισμένοι σε μια αναπαυτική πολυθρόνα, να φανταστούμε ότι προβάλλουμε ως ταινία στο

άσπρο πανί της, τις ζωές μας. Τους εαυτούς μας, τα σπίτια μας, τις πόλεις μας, τις κατασκευές μας... ως η Σελήνη να ήταν η Γη. Και μετά...

Μετά να κοιτάξουμε λίγο πιο δίπλα. Στο μαύρο, απέραντο σκοτάδι γύρω της.

Όστε να νοιώσουμε έτσι, και τι ακριβώς σημαίνει μακριά. Όχι απλώς μακριά ή πολύ μακριά, αλλά ασύλληπτα και αδιανόητα μακριά από οπουδήποτε αλλού! Για να μπορέσουμε τότε να φανταστούμε και τη Γη, όπως ακριβώς στην πραγματικότητα είναι. Μια μπάλα ασύλληπτα και αδιανόητα μακριά από οπουδήποτε αλλού!

Έτσι μπορεί το παιχνίδι να μας φανεί απλό, όμως δεν είναι καθόλου. Δε θα το άντεχαν δηλαδή εύκολα, ούτε οι κλειστοφοβικοί αλλά ούτε και οι υπόλοιποι. Όσο δε για τα συμπεράσματα, κι αυτά μόνο κολακευτικά δε θα τα λέγαμε. Ούτε για τη νοημοσύνη μας αλλά ούτε και για την ψυχική μας κατάσταση.

ΜΕΡΟΣ 1: ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Πάνω στη μπάλα με το μαύρο απέραντο σκοτάδι γύρω της λοιπόν, εμείς:

1. Δείχνουμε μια ιδιαίτερη προτίμηση στους διαχωρισμούς. Χωρίζουμε την επιφάνεια της σε κομμάτια, το δέρμα μας σε χρώματα, τις αντιλήψεις μας σε ιδεολογίες και τη μεταφυσική μας αναζήτηση σε θρησκείες. Και το παιχνίδι που μας αρέσει πιο πολύ να παίζουμε μετά, είναι οι πόλεμοι. Οι παγκόσμιοι, οι θρησκευτικοί, οι εμφύλιοι, οι γενοκτονίες, οι εκκαθαρίσεις, οι σφαγές... Αφού καλύτερα, είναι μόνο τα δικά μας.

Ιδιαίτερη προτίμηση δείχνουμε επίσης και στην άνιση κατανομή των αγαθών. Όσοι δηλαδή ζούμε στο πάνω μισό της μπάλας διαθέτουμε τα αγαθά σε περίσσεια, την ίδια στιγμή που στο κάτω μισό οι περισσότεροι στερούνται ακόμη και των βασικών και πεθαίνουν. Αφού εμάς, ούτε μας νοιάζει να έχουμε πιο πολλά απ' όσα χρειαζόμαστε ούτε και ντρεπόμαστε να τα πετάμε μετά.

Όπως ούτε και μας νοιάζει και για το χώμα, το νερό και τον αέρα της μπάλας. Τα οποία φροντίζουμε συστηματικά και αλόγιστα να τα γεμίζουμε με σκουπίδια και δηλητήρια.

Ανυπολόγιστους τόνους! Αφού συνήθως μετά δεν τα βλέπουμε, είναι πιο βολικό και να νομίζουμε ότι... εξαϋλώνονται.

Ακόμη δε μας νοιάζει και για τα άλλα βασίλεια της μπάλας. Σφάζουμε, δολοφονούμε, βασανίζουμε, πληγώνουμε, αιχμαλωτίζουμε, περιορίζουμε και εξαφανίζουμε τα άλλα βασίλεια. Αφού αυτά είναι κατώτερα. Ενώ το δικό μας... ανώτερο!

Ούτε όμως και για τη ζωή μας, μας νοιάζει. Γι αυτό και έχουμε παγιδεύσει όλη τη μπάλα με όπλα, που θα μπορούσαν να μας εξαφανίσουν περισσότερες από μία φορές! Κι αν αυτό μόνο φτάνει για να χαρακτηριστούμε ψυχικά ασθενείς, για μας δεν είναι αρκετό. Συνεχίζουμε αμετανόητοι φτιάχνοντας ακόμη πιο φονικούς ιούς, ακόμη πιο δηλητηριώδη αέρια και ακόμη πιο ισχυρές βόμβες. Αφού μια έρημη και μολυσμένη μπάλα είναι αλήθεια ότι θα φαινόταν καλύτερη. Σε όσους θα είχαμε απομείνει...

2. Τα κάνουμε βέβαια όλα αυτά, επειδή περιέργως νομίζουμε ότι οι συνέπειες τους δεν αφορούν εμάς. Για την ακρίβεια νομίζουμε ότι αφορούν τους διπλανούς. Τον διπλανό αέρα, το διπλανό νερό, το διπλανό χώμα, το διπλανό σπίτι, τη διπλανή

χώρα και μάλλον κάποια διπλανή μπάλα. Ότι τα πειραματόζωα είμαστε εμείς και τα παιδιά μας, ούτε που περνά καθόλου από το νου μας. Επιμένουμε μάλιστα, ότι το μόνο που θέλουμε και για το οποίο προσπαθούμε είναι το καλό των παιδιών μας.

Τα οποία φαίνεται ότι και τα αγαπάμε και τα φροντίζουμε, αν και στην πραγματικότητα περισσότερο αγαπάμε όσα μας κάνουν να αισθανόμαστε. Την τρυφερότητα, τη στοργή, την ικανοποίηση, την εξουσία, τον κομπασμό, την κοινωνική καταξίωση και τον σκοπό που δικαιολογεί την ύπαρξή μας. Γι αυτό, τα παιδιά είναι πρώτα απ' όλα δικά μας. Μετά, μπορούν να είναι και άνθρωποι...

Γεγονός που εμείς αποφεύγουμε συστηματικά να τους το μάθουμε. Σε αντίθεση με όλα τα άλλα που ξέρουμε και εμπιστευόμαστε και φροντίζουμε να τους τα διδάξουμε. Που κι εμείς τα μάθαμε από τους δικούς μας γονείς. Και δεν αναρωτιόμαστε ποτέ ποια είναι αυτά που πραγματικά ξέρουμε. Συνήθως μας απασχολούν άλλα, σοβαρότερα κατά τη γνώμη μας, πράγματα.

3. Έτσι λοιπόν, δε μας φαίνεται καθόλου περίεργο ότι υπάρχουμε πάνω σ αυτήν την μπάλα. Για να μην πούμε ότι

μας φαίνεται και πολύ λογικό. Επιλέγουμε μάλιστα και την προσέγγιση που μας ταιριάζει για να δικαιολογήσουμε την ύπαρξή μας, υποστηρίζοντας ανάλογα είτε την υλική είτε την πνευματική μας υπόσταση. Βέβαιοι ότι γνωρίζουμε τι είναι ακριβώς και η ύλη και το πνεύμα. Αφού πριν προλάβουμε ακόμη να γεννηθούμε, ανήκουμε και σε κάποια θρησκεία που τα γνωρίζει.

Γεγονός που επίσης σημαίνει, πως υπάρχουν περισσότερες από μία θρησκείες! Η κάθε μία με τους δικούς της ειδικούς, να ορίζουν αποκλειστικά για μας μια Έννοια που δεν ορίζεται! Που όμως αυτό, αν και παράδοξο, είναι και καλό και κακό.

4. Είναι καλό γιατί θα μπορούσε να είναι η αφορμή να συζητάμε και να αναρωτιόμαστε για τον Θεό. Με όποιον τρόπο κι αν Τον φανταζόμασταν. «Επειδή η αξία των μεταφυσικών ερωτήσεων δεν είναι τόσο οι απαντήσεις τους, όσο το αποτέλεσμα που δημιουργούν στη συνείδηση »(1). Μόνο που τότε οι ειδικοί των θρησκειών θα έμεναν χωρίς εξουσία. Γι αυτό και η πιο αγαπημένη τους λέξη είναι η αίρεση.

Δεν είναι καλό γιατί μας λένε και τι θέλει ο Θεός από μας. Κατά τη γνώμη τους. Τι να φοράμε, τι να τρώμε, τι να

αισθανόμαστε και τι να σκεφτόμαστε. Και μετά με τη σειρά μας λέμε τι θέλουμε κι εμείς από τον Θεό. Κατά τη γνώμη μας. Να μας βοηθήσει στα προβλήματά μας, να μας βοηθήσει να γίνουμε καλά, να νικήσει η ομάδα μας...

Έτσι, ο Θεός από αόριστη έννοια γίνεται πολύ συγκεκριμένη. Ως ύβρις. Στα μέτρα των επιθυμιών μας και των φόβων μας, όχι του νου μας. Και αντί να διαλογιζόμαστε, συναλλασσόμαστε. Εμείς υπακούουμε σε κανόνες ηθικής και λατρείας και ο Θεός μας ανταμοίβει ή μας τιμωρεί. Μεσάζοντες οι ειδικοί, αυτοχριζόμενοι εκπρόσωποι μιας Έννοιας! Χωρίς αυτό, ούτε να μας φαίνεται αδιανόητο ούτε καν να μας εκπλήσσει.

5. Από τη μεριά τους βέβαια, οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι οι ορισμοί του Θεού έχουν διατυπωθεί από Αυτούς που ο Ίδιος έστειλε στη Γη στο παρελθόν. Τη διδασκαλία των Οποίων μελέτησαν και στη συνέχεια θεώρησαν ότι κατανόησαν, φτάνοντας στο συμπέρασμα ότι ήρθαν για να δημιουργήσουν θρησκείες. Γεγονός πολύ βολικό όπως τελικά αποδείχθηκε για μας, για να διαπράττουμε ανενόχλητοι μετά... τα πιο άγρια εγκλήματα μας. Στο όνομά Του και τη διαφορά των ορισμών Του.

Αλλά κι εμείς από τη μεριά μας έχουμε τους δικούς μας σοβαρούς λόγους να εμπιστευόμαστε τους ειδικούς, αφού επιθυμούμε διακαώς να εξασφαλιστούμε μετά το θάνατο μας. Βέβαια, κανείς δεν ξέρει τι συμβαίνει όταν πεθαίνουμε ή γιατί αυτό είναι απαραίτητα κακό. Το νομίζουμε όμως. Όπως νομίζουμε ότι το να γεννιόμαστε και να υπάρχουμε μοιάζει λογικό.

Γι αυτό και η μεγάλη επιθυμία μας είναι να μην πεθάνουμε ποτέ. Ακόμη κι αυτών που προσδοκούν τον παράδεισο. Κρυφά μέσα μας η ύπαρξη μας αρχίζει και τελειώνει με το σώμα μας, ενώ για την ψυχή μας δε συζητάμε ποτέ. Παζαρεύουμε μόνο τη σωτηρία της ή την αρνούμαστε, φτάνοντας έτσι να αποθεώνουμε το σώμα μας. Συντηρώντας ζωντανούς/νεκρούς, απαγορεύοντας το δικαίωμα της ευθανασίας, φροντίζοντας και στολίζοντας τάφους, λατρεύοντας λείψανα και περιμένοντας την ανάσταση αποσυντεθημένων σωμάτων.

6. Μαζί όμως με όλα τα προηγούμενα, στη σημερινή εποχή αναπτύσσουμε και κάποια άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Με την αποκάλυψη ενός κόσμου πολύπλοκου και αλληλοεξαρτώμενου που έρχεται στη θέση του απλού και γνώριμου δικού μας μικρόκοσμου. Μετέωροι και ανίκανοι να

διαχειριστούμε τις συνέπειες του, τόσο στον ψυχισμό μας όσο και στην επιβίωσή μας.

Η τηλεόραση και οι άλλες οθόνες έχουν εδώ τον πρώτο ρόλο και γι αυτό τις βάζουμε πάντα στην καλύτερη θέση του σπιτιού. Από κει μπορούμε να παρακολουθούμε ζωντανά όλα τα κακά που συμβαίνουν στους άλλους! Τους πολέμους, τις καταστροφές, την εκμετάλλευση, την εξαθλίωση, τις παράνομες πράξεις.

Έτσι, βλέπουμε για παράδειγμα πρώτοι εμείς τη βόμβα. Λίγο πριν πέσει στα κεφάλια των άμοιρων σε κάποια μακρινή άκρη της μπάλας. Για τα δικά μας συμφέροντα. Βλέπουμε ακόμη τους πεινασμένους τρώγοντας και τους άστεγους στη ζεστασιά του δικού μας σπιτιού. Ανάμεσα σε διαφημίσεις για το πώς θα γίνει ακόμη καλύτερη... η δική μας ζωή.

Εμείς βέβαια, λέμε ότι έτσι ενημερωνόμαστε. Γεγονός μάλλον άχρηστο γι αυτούς που σκοτώνονται από τις βόμβες. Και γι αυτούς που πεθαίνουν από την πείνα, από τη δίψα, που δολοφονούνται, που βασανίζονται, που εξορίζονται, που βιάζονται, που εκπορνεύονται, που πουλιούνται ως αντικείμενα, που εργάζονται σαν σκλάβοι, που καταστρέφονται, που εξαπατώνται. Κι εμείς, αφού δεν

μπορούμε να λέμε πια ότι δεν ξέρουμε, απλά μετατοπίζουμε το σημείο ενόχλησής μας. Προς το σημείο ευνουχισμού μας...

7. Και όχι μόνο. Αφού οι οθόνες, έχουν κι αυτές τους δικούς τους ειδικούς. Αυτούς δηλαδή που γνωρίζουν ότι κατά βάθος είμαστε όλοι κρυφοί τρομολάγνοι και ηδονοβλεψίες. Και που γι αυτό βλέπουν με άλλον τρόπο όλα τα κακά που συμβαίνουν στον κόσμο. Πανηγυρίζοντας από τη χαρά τους!

Αποκόπτοντας, μεγεθύνοντας και δραματοποιώντας μεμονωμένες ανθρώπινες συμπεριφορές και στάσεις. Για μεγαλύτερη συγκίνηση.

Υποδαυλίζοντας και καλλιεργώντας τον υποκριτικό, φανατικό και χυδαίο λόγο. Για μεγαλύτερη ένταση.

Εξαντλώντας κάθε πιθανό δυσσιώνο ενδεχόμενο. Για μεγαλύτερο φόβο και πανικό.

Συζητώντας και αναλύοντας σε ασύμβατες ευθείες. Για να ικανοποιούν μόνο τη ματαιοδοξία τους.

Και επιλέγοντας προσεγγίσεις. Για να διαμορφώνουν αντιδράσεις, απόψεις, επιθυμίες και πανίσχυρα πρότυπα.

8. Γι αυτό και οι οθόνες είναι οι αγαπημένες των ειδικών της πολιτικής. Των άλλων ειδικών δηλαδή, που ενδιαφέρονται και φροντίζουν για το καλό μας. Βέβαια δεν βρίσκονται στη θέση μας για να ξέρουν ποιο είναι το καλό μας, και συνήθως ενδιαφέρονται μόνο για τα προνόμια και τη γοητεία της εξουσίας τους. Εμείς όμως περιέργως τους πιστεύουμε ότι το ξέρουν. Κι αυτοί, εις ανταπόδοση της εμπιστοσύνης μας, μας λένε λέξεις που μας αρέσουν. Όπως ελευθερία, ισότητα, δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα...

Και πολλές φορές αρκεί μόνο να βγάλουν την οικογένεια ή το σκύλο τους βόλτα, να κρατήσουν ένα παιδάκι στην αγκαλιά τους, να δείξουν ότι προσεύχονται, να βρεθούν δίπλα σε ανθρώπους που υποφέρουν, να είναι διάσημοι ή να είναι όμορφοι. Αφού κι αυτά μας αρέσουν πολύ, και πιστεύουμε ότι έχουν μεγάλη σχέση με το καλό μας. Γι αυτό και μεταφράζονται σε αυξημένα ποσοστά δημοφιλίας. Έτσι απλά.

Γεγονός που γνωρίζουν καλά οι ευφυείς που αναλώνονται στην προβολή των ειδικών της πολιτικής. Αυτές δηλαδή που μας μελετούν και μας μετρούν συστηματικά, ώστε να είμαστε προβλέψιμοι. Εξευτελιστικά και ταπεινωτικά προβλέψιμοι. Από το πώς θα αντιδράσουμε, μέχρι ποιους ειδικούς θα ψηφίσουμε και ποια προϊόντα θα αγοράσουμε.

Αφού ακόμη κι αν στο βάθος μας παραμένουμε πάντα καχύποπτοι, συνήθως οι εντυπώσεις μας διαρκούν μέχρι το επόμενο μεγάλο θέαμα. Γι αυτό και οι ειδικοί της πολιτικής εναλλάσσονται στην εξουσία περιμένοντας απλά τη σειρά τους. Με την καχυποψία μόνο να μας δηλητηριάζει, απαξιώνοντας ως αυτόματη αντίδραση οποιαδήποτε καλή πρόθεση.

9. Και βέβαια, το πόσες ευφυΐες πάνω στην μπάλα αναλώνονται μόνο για το κακό μας, είναι πράγματι αξιοθαύμαστο! Ευφυΐες που σχεδιάζουν συνεχώς τελειότερα όπλα, τελειότερα συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου, τελειότερους τρόπους παραπλάνησης, τελειότερους τρόπους οικονομικής αιχμαλωσίας και εξαπάτησης, χυδαιότερους και βιαιότερους τρόπους διασκέδασης. Κι εμείς, χωρίς να μας φαίνεται πια καθόλου περίεργο αυτό, υπακούουμε στο σχεδιασμό τους καταναλώνοντας όλο και περισσότερα αγαθά.

10. Μόνο που τίποτα δεν είναι αθώο πίσω από αυτά που καταναλώνουμε.

Πίσω από τα προϊόντα κρύβονται εργαζόμενοι σε ανάγκη, με χαμένη αξιοπρέπεια.

Πίσω από τα φθηνά προϊόντα κρύβονται αναλώσιμοι εργαζόμενοι σκλάβοι, πολλοί απ αυτούς παιδιά.

Πίσω από τις πρώτες ύλες των προϊόντων κρύβεται η ληστρική εκμετάλλευση του εθνικού πλούτου φτωχών χωρών και η υποκίνηση εμφύλιων πολέμων και σφαγών.

Πίσω από τα εργοστάσια που παράγουν τα προϊόντα κρύβονται περιβαλλοντικά εγκλήματα.

Πίσω από τα φαρμακευτικά, καλλυντικά και χημικά προϊόντα κρύβονται εκατομμύρια βασανισμένα πειραματόζωα.

Πίσω από το κρέας στο τραπέζι μας κρύβονται σφαγεία εκατομμυρίων ζώων.

Πίσω από την τροφή μας κρύβονται δηλητήρια που διαποτίζουν το περιβάλλον.

Πίσω από τις ενεργειακές μας ανάγκες κρύβονται τρομακτικές, μη αναστρέψιμες μεταβολές του περιβάλλοντος.

Και πίσω από τα ενεργειακά μας αποθέματα κρύβονται πόλεμοι, με αθώους άμαχους νεκρούς.

11. Την ώρα όμως που αγοράζουμε ένα προϊόν είναι λίγο δύσκολο να τα σκεφτόμαστε όλα αυτά. Ούτε και θα θέλαμε να αλλάξουμε τις συνήθειες μας. Εξ άλλου, συμβαίνουν μακριά μας και δεν τα βλέπουμε. Δοθείσης όμως της ευκαιρίας στο μικρόκοσμο μας, συμπεριφερόμαστε το ίδιο ή γινόμαστε μάρτυρες της ίδιας συμπεριφοράς. Επιτρέπουμε στον εαυτό μας μικρές παρανομίες, εκμεταλλευόμαστε όποιον βρίσκεται σε ανάγκη, ασκούμε βία στους αδύναμους.

Έτσι, στην πραγματικότητα αντιγράφουμε στον μικρόκοσμο μας το μεγαλύτερο σύστημα. Το πολύπλοκο και αλληλοεξαρτώμενο σύστημα που λειτουργεί υπό τη διαχείριση όλων των ειδικών. Της οικονομίας, της πολιτικής, της δικαιοσύνης, του εμπορίου, της ενημέρωσης, της διαφήμισης, των θρησκειών, των φαρμάκων, των όπλων, του εγκλήματος... που βαφτίζουν όλα τα προηγούμενα ως ανταγωνισμό και δε δέχονται να μειώσουν το ενδιάμεσο υπέρρογο κέρδος ή την εξουσία τους.

12. Το ίδιο το σύστημα βέβαια, δεν είναι ακριβώς κάτι κακό. Η ύπαρξή του είναι απαραίτητη από τότε που εμείς οργανωθήκαμε σε μικρές κοινωνίες και στη συνέχεια αντιληφθήκαμε τα όρια της μπάλας. Είναι ο τρόπος που λειτουργεί ο κόσμος μας, αφού τα πάντα στη ζωή μας είναι

βασισμένα στην κυκλοφορία χρημάτων, ενέργειας, αγαθών, γνώσεων και ιδεών. Ανταλλάσσουμε αυτά που κατέχουμε ή παράγουμε με αυτά που κατέχουν ή παράγουν οι άλλοι, και αυτό απαιτεί ασύλληπτη οργάνωση και κατανόηση της πολυπλοκότητας και της αλληλεξάρτησης.

Γι αυτό, όσες φορές στο παρελθόν κάποια μέρη της μπάλας εναντιώθηκαν και αποκόπηκαν από το σύστημα, οδηγήθηκαν σε βίαιη απομόνωση και τρομακτικές στερήσεις, ενώ τη θέση του έπαιρνε πάλι ένα σύστημα, όχι όμως αυτό που ονειρεύτηκαν, αλλά ένα άλλο πιο άγριο και στυγνό.

Εμείς όμως συνεχίζουμε να δηλώνουμε ότι είμαστε εναντίον του συστήματος, χωρίς να υποψιαζόμαστε πως θα ήμασταν αν έλειπαν αυτά που μας παρέχει το σύστημα. Αφού ακόμη και η πιο απλή πράξη μας, να μετακινηθούμε για παράδειγμα στη δουλειά μας, να αγοράσουμε ένα ψωμί ή να αγοράσουμε ένα φάρμακο, κρύβει πίσω της ένα ασύλληπτο για το νου μας δίκτυο παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας και αγαθών, για όλα τα δισεκατομμύρια των ανθρώπων αυτής της μπάλας. Και όσο κι αν δεν μας αρέσει και αντιδρούμε, οι ειδικοί είναι οι τεχνικοί του. Είναι ακριβώς αυτοί που γνωρίζουν πως να το λειτουργούν. Και αφού οι ειδικοί είναι απαραίτητοι, δεν μας περνά από το νου ότι αυτοί που θα μπορούσαν να κάνουν το

σύστημα να γίνει καλύτερο, είμαστε οι ίδιοι εμείς.

13. Όμως αντίθετα εμείς, αν και καχύποπτοι, περισσότερο απ' όλα ενδιαφερόμαστε για το συμφέρον και την ευημερία μας. Και μεγαλώνουμε έτσι χωρίς να το καταλαβαίνουμε την εξάρτησή μας από το σύστημα, ζητώντας όλο και περισσότερα αγαθά.

Μόνο κατά διαστήματα ξυπνάμε έκπληκτοι, όταν γεγονότα όπως οι οικονομικές κρίσεις, η μείωση των καυσίμων, η εμφάνιση ενός επικίνδυνου ιού, η μείωση των υδάτινων πόρων, η ανεπίστρεπτη μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος, οι αποκαλύψεις για τη διατροφή μας, η βίωση δραματικών κλιματικών φαινομένων... μας δημιουργούν τον πανικό της πιθανής στέρησης των συνηθειών μας και των πολύτιμων πραγμάτων μας. Ούτε όμως και τότε αντιλαμβανόμαστε, ότι όλα αυτά αποτελούν μια ελάχιστη προσομοίωση των πραγματικών συνθηκών ζωής και της πραγματικής απόγνωσης των εκατομμυρίων πεινασμένων και "σκλάβων" της μπάλας, που οι ίδιοι αντιλαμβανόμαστε ως ταινία. Ούτε και ότι η ευημερία μας οφείλεται απλά, στο ότι δεν έτυχε να γεννηθούμε στο κάτω μισό.

14. Και βέβαια, δε διανοούμεστε πόσο εύθραυστη είναι αυτή.

Όπως και αρνούμαστε ακόμη να πιστέψουμε ότι όλα μας αφορούν, και να αναγνωρίσουμε το μερίδιο της ευθύνης μας. Και ακρούμαστε έτσι να παρακολουθούμε με κρυφή ηδονή, τα παιχνίδια της οικονομίας, τα παιχνίδια του πολέμου, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τις πρωτόγνωρες καταστροφές, τους επικίνδυνους ιούς... ελπίζοντας ότι το σύστημα θα συνεχίσει να επανέρχεται σε ισορροπία, αφού απλά έτσι συνέβαινε μέχρι τώρα.

Μόνο που πολύ περισσότερο απ' όσο φανταζόμαστε, το σύστημα απομακρύνεται πια οριστικά απ αυτή. Οι ευφυείς σε απόγνωση το γνωρίζουν καλά. Σε αντίθεση με τους ειδικούς, που προσπαθούν αποκλειστικά να το ελέγξουν και να το απομυζήσουν. Με έναν παραλογισμό παραγωγής όλο και καλύτερων συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου, για το μάταιο όμως κυνήγι μιας πεταλούδας...(2)

15. Έτσι, μερικές μόλις δεκαετίες από τον μεγαλύτερο καταστροφικό πόλεμο πάνω στην μπάλα, φαίνεται ότι επιτέλους πλησιάζουμε στην ολοκλήρωση του σύγχρονου θαύματος! Να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας έναν λεηλατημένο, μολυσμένο και παγιδευμένο πλανήτη, μαζί με ένα άνισο σύστημα. Για το καλό τους πάντα, και επειδή τα αγαπάμε...

16. Αλλά βέβαια και τα παιδιά μας, δε μοιάζουν πια με παιδιά. Τα μεταλλάξαμε! Πειραματόζωα, με την άδεια και τις ευχές μας, στο μεγαλύτερο πείραμα του σύγχρονου κόσμου μας. Τη διαρκή έκθεση, σχεδόν από τη γέννηση τους, σε μια ασταμάτητη, ξέφρενη ροή χυδαίων, βίαιων, στρεβλών, απαξιωτικών και αδιέξοδων πληροφοριών και ερεθισμάτων.

Στο πείραμα αυτό τα παιδιά μας δεν ονειρεύονται, δεν αντιδρούν, δεν αμφισβητούν. Έχουν προσπεράσει την εποχή της αθωότητάς τους και έχουν ήδη γίνει συνένοχοι μας. Μοιάζοντας μεγάλοι, από πολύ μικροί. Επιθυμώντας ως μεγάλοι και απαιτώντας τα δικαιώματα των μεγάλων. Με άνεση αντίστροφα ανάλογη της νεότητάς τους.

Λαμβάνοντας συνεχώς δεδομένα που δε γνωρίζουν πώς να τα επεξεργαστούν, αλλά και που συγχρόνως τους δημιουργούν την αλαζονική αίσθηση ότι γνωρίζουν όλα όσα θα έπρεπε για τον κόσμο. Ως “πρώτοι” άνθρωποι, χωρίς αίσθηση της συνέχειας των γενεών, της ιστορίας και της ανθρωπίνης σκέψης. Αυτάρεσκοι μόνο χρήστες μιας τεχνολογίας, που φαίνεται να τη θεωρούν ως... αυτοφυή.

ΜΕΡΟΣ 2 : ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

17. Κάπως έτσι λοιπόν, θα μας έβλεπε ένας μακρινός παρατηρητής. Πάνω σε μια μπάλα στη μέση του πουθενά που μοιάζει με απέραντο σφαγείο, περιορισμένους από τα όρια της και από το όριο του θανάτου μας, αυτοκαταστροφικούς, ανταγωνιστές, οπαδούς, θεατές και πιστούς των ειδικών και αδιανόητα βέβαιους για όλα, θα ήταν μάλλον αδύνατο να καταλάβει τους κανόνες του παιχνιδιού που φαίνεται να παίζουμε.

Βέβαια, από κοντά τα πράγματα είναι διαφορετικά και η γοητεία του παιχνιδιού είναι πανίσχυρη. Από κοντά ο κόσμος μοιάζει απέραντος και η ύπαρξή μας σχεδόν φυσική. Η ιδιοκτησία και η απόκτηση αγαθών αποκτούν νόημα, ενώ χωρίς ανταγωνισμό και εξουσία η ζωή ίσως να μας φαινόταν ακόμη και βαρετή. Είναι πρωταρχικό να έχουμε τροφή, στέγη, σταθερή δουλειά, να είμαστε υγιείς, να δημιουργούμε, να επιθυμούμε, να ερωτευόμαστε, να ταξιδεύουμε, να χορεύουμε, να γιορτάζουμε, να τραγουδάμε... ξεχνώντας σχεδόν να αναρωτιόμαστε για το παιχνίδι. Για το σχέδιο του, το περιβάλλον του, τους παίκτες του, τα δομικά του στοιχεία.

18. Η μπάλα μας, με το απέραντο μαύρο σκοτάδι γύρω γύρω, αποτελεί το περιβάλλον του παιχνιδιού. Ένα περιβάλλον δυναμικό που, από τη δημιουργία του έως τώρα, δεν έχει σταματήσει να μεταβάλλεται. Υψώνοντας και καταποντίζοντας βουνά, αναδύοντας και καταπίνοντας θάλασσες, πλησιάζοντας και απομακρύνοντας στεριές, παγοποιώντας και καίγοντας την επιφάνεια του.

Έτσι, καθισμένοι στην αναπαυτική μας πολυθρόνα, μπορούμε να φανταστούμε πάνω στο άσπρο πανί της Σελήνης τις συγκρούσεις της μπάλας με άλλα σώματα, τις εκρήξεις των ηφαιστειών, τα ποτάμια της λάβας, τις φωτιές, τους πάγους, τις πλημμύρες, τις καταιγίδες, τις θύελλες... Και σ αυτό το περιβάλλον, το διαδοχικά φιλόξενο και αφιλόξενο, να φανταστούμε μετά να δημιουργούνται οι παίκτες του παιχνιδιού. Οι οργανισμοί.

Όλων των ειδών. Φυτικοί ή ζωικοί, μικροσκοπικοί έως τεράστιοι, της στεριάς, του νερού ή του αέρα, να εμφανίζονται, να αφανίζονται, να εξαφανίζονται ή να μεταλλάσσονται, μέχρι να φτάσουμε σήμερα στη συλλογή του τωρινού περιβάλλοντος. Στη συλλογή που ανήκουμε κι εμείς. Το ανώτερο είδος.

19. Το να είμαστε βέβαια οργανισμοί, δεν είναι ακριβώς και τόσο απλό όσο νομίζουμε. Επειδή κάθε οργανισμός αποτελεί από μόνος του ένα μικρό θαύμα, άσχετα αν εμείς ούτε που το σκεφτόμαστε έτσι. Αφού εμείς, το μόνο που βλέπουμε στον καθρέφτη μας είναι αν είμαστε όμορφοι ή άσχημοι και άσπροι ή μαύροι. Ξεχνώντας πως κάτω από το δέρμα μας λειτουργεί ασταμάτητα ένα ασύλληπτης πολυπλοκότητας σύστημα από σάρκες και αίμα, που, πλην των χειρουργών, κανείς μας δεν έχει ούτε αίσθηση αλλά ούτε και ιδέα γι αυτό.

Επειδή στην πραγματικότητα, κανείς μας δεν έχει την αίσθηση και για το γεγονός ότι γύρω μας, ή ακριβέστερα με μας μαζί, υπάρχει ένας απέραντος ενιαίος Ωκεανός σωματιδίων(3) και ενέργειας, μέσα στον οποίον σχηματίζονται όλα τα σώματα, όπως και τα δικά μας. Και πως μέσα σ αυτόν τον Ωκεανό, χορεύοντας στο ρυθμό της ενέργειας, τα κομματάκια της ύλης δένονται μεταξύ τους σε δομές δημιουργώντας αραχνοϋφαντα πυκνώματα. Που εμείς μετά τα ονομάζουμε άτομα, μόρια, μακρομόρια, κύτταρα και σώματα.

20. Και κάποια από τα άτομα ενώνονται και φτιάχνουν τα απλά μόρια των ανόργανων δομών. Το νερό, τα μέταλλα, τα ορυκτά και διάφορα υγρά και αέρια.

Αλλά ένα άλλο, αυτό του άνθρακα, φτιάχνει τις οργανικές δομές. Φτιάχνει δηλαδή πολύπλοκα μόρια με μακριές αλυσίδες και δακτυλίους, που μπορούν μετά να δένονται και να πλέκονται μεταξύ τους και να φτιάχνουν τα κύτταρα. Και τα κύτταρα μπορούν στη συνέχεια να συνδέονται, να οργανώνονται και να διαφοροποιούνται σε όργανα, φτιάχνοντας τις δομές των ζωντανών οργανισμών.

21. Τις δομές δηλαδή, που εμφανίζουν ιδιότητες ως σύνολα. Που λειτουργούν ως σύνολα, που κινούνται ως σύνολα, που αναπαράγονται ως σύνολα και που αντιλαμβάνονται και αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους ως σύνολα.

Και που ξεχωρίζουν μέσα στον ωκεανό από την εκπληκτική δραστηριότητα που εμφανίζουν. Την ανταλλαγή κάθε στιγμή ύλης και ενέργειας μεταξύ των μερών τους αλλά και με το περιβάλλον. Με τις ουσίες να εισέρχονται, να αποβάλλονται, να συντίθενται, να διασπώνται, να μετατρέπονται και να παράγονται σε κάθε οργανισμό, κάθε στιγμή.

22. Και για να διατηρήσουν καλύτερα τη συνοχή τους στα δισεκατομμύρια χρόνια της εξέλιξης, οι οργανισμοί μετέτρεψαν και συνεχίζουν να μετατρέπουν αργά και σταδιακά τα χαρακτηριστικά τους. Απέκτησαν κίνηση, σχημάτισαν άκρα,

σύστημα μεταφοράς ουσιών, και άρχισαν να αναπαράγονται.

23. Ακόμη απέκτησαν και αισθητηριακούς μηχανισμούς. Όστε να συντηρούνται από τον Ωκεανό, αλλά και ταυτόχρονα να τον ανιχνεύουν και να τον αποτυπώνουν.

Να αισθάνονται τις ακτινοβολίες στο ορατό τμήμα του ΗΜ φάσματος. Να βλέπουν δηλαδή.

Να αισθάνονται διάφορες ουσίες. Να γεύονται δηλαδή, και να μυρίζουν.

Να αισθάνονται τις μεταβολές της πίεσης. Δηλαδή, να ακούν.

Και να αισθάνονται τα πυκνώματα που βρίσκονταν γύρω τους. Δηλαδή, να αγγίζουν.

24. Επίσης, απέκτησαν και συναισθήματα. Μηχανισμούς δηλαδή, που παράγουν ουσίες(4) και τους προειδοποιούν για τις αλλαγές στο περιβάλλον. Όστε σε κάθε ερέθισμα οι οργανισμοί να πλημμυρίζουν με τις ουσίες αυτές, συνδέοντας το ερέθισμα με το αποτέλεσμα ευχάριστα ή δυσάρεστα.

Όπως απέκτησαν και νοητικές λειτουργίες. Σε μια περιοχή

τους δηλαδή, καταχωρήθηκαν οι πρώτες "εγγραφές" που συνέδεαν τα ερεθίσματα με τους τρόπους λήψης των επιθυμητών ουσιών. Που στη συνέχεια γίνονταν όλο και περισσότερες, ενσωματώνοντας κάθε αλλαγή που θα μπορούσε να κάνει το σύνολο πιο λειτουργικό.

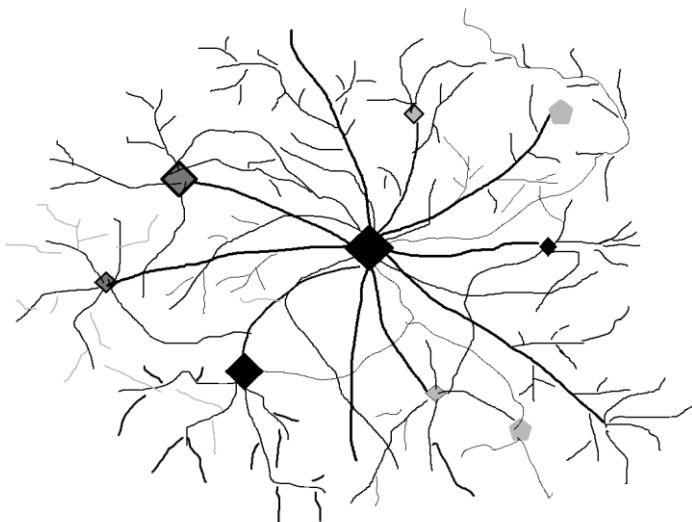
Έτσι σταδιακά καταχωρούνταν, συνδυάζονταν και ντύνονταν με συναισθήματα όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για το πύκνωμα, ώστε να καταγράφει και να αποκτά ότι χρειαζόταν από το περιβάλλον. Και άρχισε να σχηματίζεται η περιοχή του εγκεφάλου.

25. Και στα αμέτρητα χρόνια της εξέλιξης, ένα από όλα τα είδη των οργανισμών μετασχηματίστηκε μέχρι το δικό μας. Το είδος δηλαδή που στάθηκε στα δύο άκρα, και, έχοντας αντιπακούς αντίχειρες, κατόρθωσε να καταχωρήσει στον εγκέφαλό του διεργασίες που δε συναντώνται σε κανέναν άλλον. Μόνο στον συγκλονιστικό, δικό μας εγκέφαλο.

Εκεί που δισεκατομμύρια κύτταρα-νευρώνες που μπορούν να συνδεθούν με χιλιάδες τρόπους ο ένας με τον άλλον, φτιάχνουν τον καμβά ενός τρισδιάστατου κεντήματος. Και που εκεί, ακόμη και πριν γεννηθούμε όπως και σε όλη τη διάρκεια της ζωής μας, κάθε ερέθισμα αποθηκεύεται σε σχέδια, τα

νευρωνικά δίκτυα.

26. Κάθε ερέθισμα δηλαδή, προκαλεί τη ροή ηλεκτρικών ρευμάτων και ουσιών που σαν κλωστές συνάπτουν νευρώνες μεταξύ τους, χαράζοντας διαδρομές, "δίκτυα", στο τρισδιάστατο κέντημα.

Και πριν ακόμη το πύκνωμα γεννηθεί, έως το θάνατό του, στο νευρωνικό καμβά του εγκεφάλου του δένονται συνεχώς "κόμπι". Με πρώτους τους κόμπους των βασικών ενστίκτων που υφαίνουν τα αρχικά σχέδια του κεντήματος, και στη συνέχεια τους κόμπους των ιδιοτήτων, των ρόλων και των γνώσεων που αυτό αποκτά στη διάρκεια της ζωής του.

Έτσι, κάθε πύκνωμα δημιουργεί το δικό του μοναδικό σχέδιο σφιχτά δεμένων κόμπων που αποτυπώνει τις πληροφορίες, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τις αντιδράσεις που αποκτά στο δικό του μοναδικό περιβάλλον. Από τους γονείς του, τους συγγενείς του, τους φίλους του, τους δασκάλους του, την ιδεολογία του, την εξουσία του, την εργασία του, τα χρήματά του, το φύλο του, το χρώμα του, το κόμμα του, τη θρησκεία του, την ομάδα του, τη συμμορία του, τη χώρα του, την ίδια την μπάλα.

Και είναι έτσι τα νευρωνικά δίκτυα, που μαζί με τις μικρές διαφοροποιήσεις στη δομή του καθενός μας, κάνουν τον κάθε έναν από μας μοναδικό. Με κάθε συμπεριφορά, ιδιότητα, δεξιότητα, παρέκκλιση, ταλέντο, σκέψη, ιδέα, ανάμνηση... να είναι κεντημένες στα σχέδια που δημιουργούν οι συνάψεις των νευρώνων μας αντιδρώντας στα ερεθίσματα.

27. Αλλά και αντίστροφα, κάθε στιγμή που λειτουργούμε, αντιδρούμε, αισθανόμαστε, συγκινούμαστε, σκεφτόμαστε, φανταζόμαστε, θυμόμαστε, ονειρευόμαστε, δημιουργούμε... ροές ηλεκτρικών ρευμάτων και ουσιών ενεργοποιούν τα αντίστοιχα συσχετιζόμενα νευρωνικά δίκτυα. Προκαλώντας ταυτόχρονα και την παραγωγή διαφόρων άλλων ουσιών που, φτάνοντας σε κατάλληλους υποδοχείς σε όλο το πύκνωμα,

γίνονται οι ρυθμιστές της λειτουργίας του αλλά και της συναισθηματικής του κατάστασης.

Με τις ροές, άλλες φορές να εισχωρούν στα δίκτυα αρχέγονων ενστίκτων και φόβων, άλλες να ακολουθούν τα σφιχτά κεντημένα δίκτυα των ιδιοτήτων μας και άλλες να ακολουθούν άγνωστες παρεκκλίσεις δημιουργώντας καινούργια δίκτυα, αφού οι επιλογές των διαδρομών είναι πρακτικά άπειρες.

ΜΕΡΟΣ 3 : Ο ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ

28. Έτσι, με την αλληλεπίδραση των νευρωνικών δικτύων του ο εγκέφαλος μας “νοεΐ”, καθιστώντας αρχικά δυνατή τη λειτουργία του πυκνώματος. Δίνοντας δηλαδή όλες εκείνες τις εντολές, ώστε τα διάφορα μέρη του να λειτουργούν συντονισμένα μεταξύ τους.

Θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε αυτό το είδος της νόησης ως “αυτόματη”(5) νόηση, αφού εμείς δεν μπορούμε ούτε να την αντιληφθούμε ούτε να την ελέγξουμε αν το θελήσουμε. Όλα τα συστήματα λειτουργούν αυτόματα, με τα σωματίδια να ρέουν ασταμάτητα στα νευρωνικά δίκτυα που ρυθμίζουν τη λειτουργία των οργάνων μας. Παίρνοντας πληροφορίες απ όλα τα όργανα, και δίνοντας εντολές για την παραγωγή και κυκλοφορία ουσιών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία τους.

29. Όμως “νοεΐ” και διαφορετικά.

◇ Κωδικοποιώντας σχήματα σε αριθμούς και γράμματα και μετά σε λέξεις και γλώσσες.

- ◇ Αντιστοιχίζοντας στα σώματα του περιβάλλοντος λέξεις και στις ποσότητες αριθμούς.
- ◇ Μιλώντας, ακούγοντας, γράφοντας και διαβάζοντας τα σύμβολα.
- ◇ Σχεδιάζοντας, ζωγραφίζοντας, μετρώντας, υπολογίζοντας και λύνοντας προβλήματα.
- ◇ Κατασκευάζοντας απλά έως εξαιρετικά πολύπλοκα σώματα.
- ◇ Πολλαπλασιάζοντας και χρησιμοποιώντας μαζικά άλλους οργανισμούς ως τροφή.

Θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε αυτό το είδος της νόησης ως "βοηθητική"(6) νόηση, αφού σχετίζεται με την επιβίωσή μας. Με τη διαχείριση δηλαδή από μας του Ωκεανού των σωματιδίων και της ενέργειας, μοναδικής σε σχέση με τους άλλους οργανισμούς λόγω του ασύλληπτου επιπέδου αποτελεσματικότητας και οργάνωσης που έχει φτάσει.

Αφού στη σημερινή εποχή έχουμε επιτύχει, όχι μόνο να δημιουργούμε εκπληκτικές κατασκευές όλων των ειδών, αλλά

και να επεμβαίνουμε στις δομές, τόσο στις δικές μας όσο και στις άλλες. Να αφαιρούμε και να προσθέτουμε μέρη, μικροσκοπικές συσκευές, να χορηγούμε ουσίες, να τις διεγείρουμε ηλεκτρικά, να προκαλούμε αντιδράσεις και συναισθήματα.

Όπως επίσης μοναδικής, καθώς με αυτό το είδος της νόησης σχετίζεται και ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε την ιστορία μας. Αφού δημιουργεί στους εγκεφάλους μας νευρωνικά δίκτυα από τις απεικονίσεις άλλων πυκνωμάτων, που δε βρίσκονται δίπλα μας σε τόπο και χρόνο. Απεικονίσεις που ξεκίνησαν ως σκαλίσματα σε βράχους και συνέχισαν σε πάπυρους, βιβλία, εικόνες, κινηματογράφο, φτάνοντας σήμερα μέχρι τα ολογράμματα.

30. Και τέλος, ο εγκέφαλος μας "νοεί" αφηρημένα .

◇ Δημιουργώντας θρησκείες, φιλοσοφίες, επιστήμες, και τέχνες.

◇ Αναλύοντας πολιτικά συστήματα, οικονομικές θεωρίες, φιλοσοφικές τάσεις, θρησκευτικές διαφοροποιήσεις, καλλιτεχνικές κλίσεις και ψυχολογικές προσεγγίσεις.

◇ Μελετώντας τον μικρόκοσμο των σωματιδίων και τον μακρόκοσμο των γαλαξιών, με αριθμούς ασύλληπτους για τις αισθήσεις μας.

◇ Αποκρυπτογραφώντας το Σύμπαν, μιλώντας για παράλληλα σύμπαντα, για πολυδιάστατες γεωμετρίες, για τον χωρόχρονο, για κβαντικά παράδοξα, για σκοτεινή ύλη, για παράξενους ελκυστές...

Θα μπορούσαμε έτσι να χαρακτηρίσουμε αυτό το είδος της νόησης, ως "αυτόνομη"(7) νόηση. Επειδή οι ροές των σωματιδίων φαίνεται, είτε να ξεγλιστρούν μόνες τους σε άλλες ανεξερεύνητες διαδρομές είτε κάτι άλλο να τις κατευθύνει σ αυτές. Αφού τα νευρωνικά δίκτυα που δημιουργούνται δεν έχουν κανένα λόγο να το κάνουν, καθώς δε σχετίζονται άμεσα με την επιβίωσή μας.

31. Αλλά τα συγκλονιστικά παράξενα με τον εγκέφαλο μας δεν τελειώνουν εδώ. Καθώς κανείς μας δεν έχει την παραμικρή ιδέα, ότι ο εγκέφαλος μας είναι επίσης και ο δημιουργός των εικόνων του κόσμου μας. Γεγονός που σημαίνει ότι αυτό που εμείς νομίζουμε ως κόσμος, στην πραγματικότητα δεν υπάρχει!

Δε βρισκόμαστε δηλαδή ανάμεσα σε βουνά, πεδιάδες, λίμνες, δέντρα, λουλούδια και σώματα. Βρισκόμαστε, ως πυκνώματα κι εμείς, ανάμεσα στα άλλα πυκνώματα της θάλασσας των σωματιδίων και της ενέργειας της μπάλας μας. Τα βουνά, οι πεδιάδες, οι λίμνες, τα δέντρα, τα λουλούδια και όλα τα σώματα είναι σχήματα μόνο μέσα στο κεφάλι μας!

Επειδή οι αισθήσεις μας έχουν συγκεκριμένα όρια. Μέσα στον Ωκεανό δηλαδή, τα μάτια μας δεν μπορούν ούτε να δουν τα σωματίδια που είναι πολύ μικρά ούτε και να ξεχωρίσουν μεταξύ τους αυτά που βρίσκονται πολύ κοντά, με αποτέλεσμα ο εγκέφαλος μας να απεικονίζει τα σύνολα των σωματιδίων ως σώματα. Όπως και απεικονίζει τις ταλαντώσεις των σωματιδίων ως ήχους και μουσική. Και ως χρώματα τις ταλαντώσεις των ηλεκτρικών και μαγνητικών πεδίων.

32. Έτσι, ο εγκέφαλος μας δημιουργεί τις εικόνες ενός διακριτού, πολύχρωμου και πολύβουου εικονικού κόσμου που όμως δεν υπάρχει έξω από το κεφάλι μας! Αφού εκεί έξω, με μας μαζί, υπάρχουν μόνο σωματίδια και ενέργεια. Και ενώ εμείς νομίζουμε ότι είμαστε πρωταγωνιστές στον κόσμο που βλέπουμε γύρω μας, στην πραγματικότητα δεν είμαστε παρά οι πρωταγωνιστές στην θεατρική παράσταση με ηθοποιούς, σκηνικά και ρόλους, που παίζεται μόνο μέσα στο κεφάλι μας.

Στον εικονικό κόσμο του παιχνιδιού του εγκεφάλου μας που δημιουργούν οι αισθήσεις μας.

33. Και αν οι αισθήσεις μας ξεχώριζαν μεγαλύτερα ή μικρότερα μεγέθη, μεγαλύτερες ή μικρότερες αποστάσεις, ανίχνευαν μεγαλύτερες ή μικρότερες συχνότητες, ή ανίχνευαν άλλες ουσίες, τότε ο κόσμος μας δε θα είχε βουνά, θάλασσες, δέντρα και λουλούδια... Θα είχε άλλα σχήματα.

Αν για παράδειγμα τα μάτια μας είχαν φακούς σαν αυτούς των μικροσκοπίων θα βλέπαμε τα σώματα μεγεθυμένα, ή αν ήταν ευαίσθητα στο υπέρυθρο θα βλέπαμε την κατανομή της θερμοκρασία τους. Αν ακούγαμε τους υπέρηχους ή τους υπόηχους, αν είχαμε διαφορετικούς γευστικούς κάλυκες, αν είχαμε διαφορετικά οσφρητικά κύτταρα, αν, αν...

Όπως και δεν είναι ίδιοι με τον δικόν μας, αλλά φτιαγμένοι από τα όρια των δικών τους αισθήσεων, οι εικονικοί κόσμοι των άλλων οργανισμών. Όπως θα ήταν και των οργανισμών από άλλες μπάλες. Αν υπάρχουν και μας επισκέπτονταν ποτέ, θα ήταν πολύ ενδιαφέρον το πώς θα μας "έβλεπαν", τι μορφές θα είχαμε εμείς και ο κόσμος μας στις δικές τους αισθήσεις.

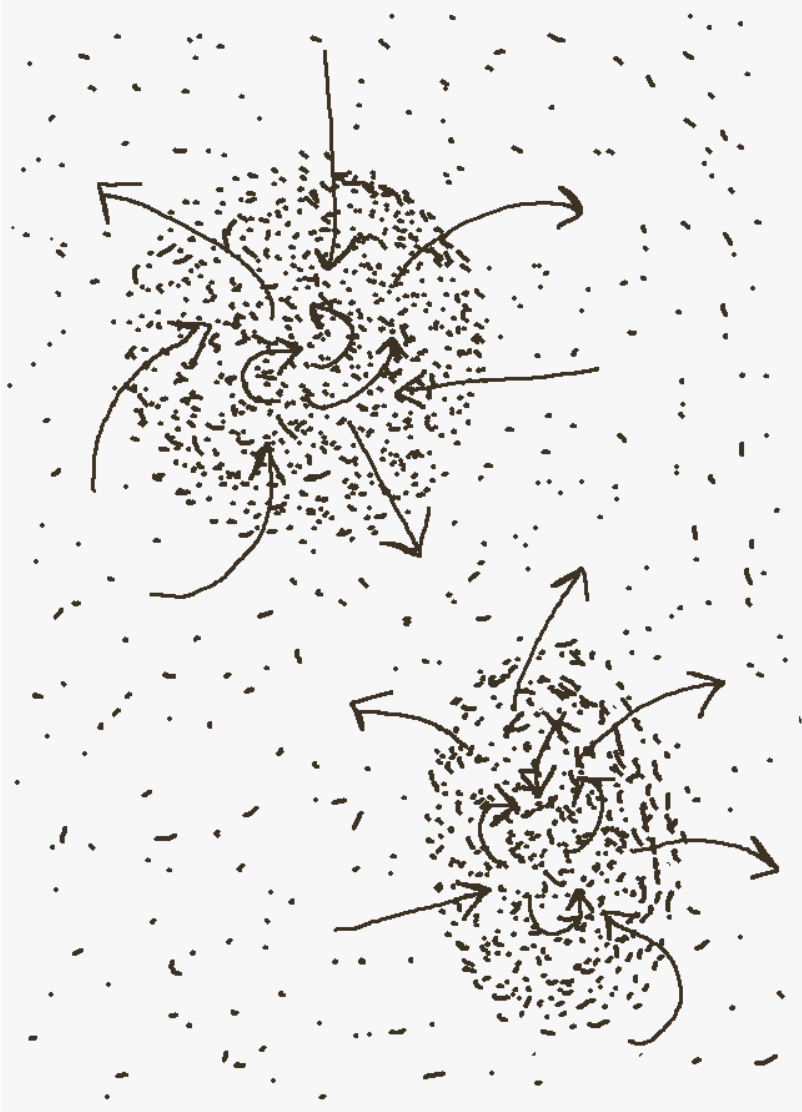

ΜΕΡΟΣ 4 : ΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΠΥΚΝΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΑΚΡΙΑ

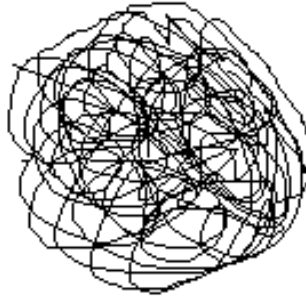
34. Συνοψίζοντας λοιπόν τα προηγούμενα, ας φανταστούμε ότι στο άσπρο πανί της Σελήνης παρατηρούμε τώρα ένα ανθρώπινο πύκνωμα. Ως ένα σύνολο σωματιδίων που, όπως ένα σμήνος πουλιών, λειτουργεί ως όλον. Κι εμείς, ως παρατηρητές, έχουμε την ικανότητα να το διακρίνουμε έτσι. Να κινείται ανάμεσα στα άλλα πυκνώματα, να δημιουργεί με τις άκρες του άλλα πυκνώματα διαφόρων σχημάτων και μεγεθών και να γεννά πυκνώματα-αντίγραφα του.

Και μέσα σ αυτό, να φανταστούμε ότι μπορούμε να διακρίνουμε τις ροές σωματιδίων και ενέργειας να το διατρέχουν, καθώς λειτουργεί κα αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του.

Να εισέρχονται και να εξέρχονται από διάφορα σημεία του ή να κυκλοφορούν στο εσωτερικό του, με μεγαλύτερη δραστηριότητα στην περιοχή που μπορούμε να υποθέσουμε ότι βρίσκεται ο εγκέφαλος, δημιουργώντας ένα μπερδεμένο κουβάρι.

35. Και αυτό ακριβώς το μπερδεμένο κουβάρι των ροών κάνει το πύκνωμα ικανό για διάφορες λειτουργίες, ενεργοποιώντας τους μηχανισμούς τους.

Οι ροές φωτονίων που εισέρχονται σ αυτό, κάνουν το πύκνωμα να βλέπει τα σώματα γύρω του.

Οι ροές ουσιών που εισέρχονται σ αυτό από το περιβάλλον του, το κάνουν να γεύεται, να μυρίζει και να τρέφεται.

Οι ροές ενέργειας των ταλαντούμενων μορίων του περιβάλλοντός του, το κάνουν να ακούει.

Οι ροές ουσιών που παράγονται στο εσωτερικό του σε κάθε ερέθισμα, το κάνουν να συναισθάνεται.

Και οι ροές ηλεκτρικών ρευμάτων στο εσωτερικό του, το κάνουν να λειτουργεί και να σκέφτεται.

36. Και ως παρατηρητές, θα προσπαθούσαμε στη συνέχεια να κατανοήσουμε αυτή την ασύλληπτη συνολική δραστηριότητα.

Έτσι, με τους νόμους της Φυσικής και της Χημείας θα μπορούσαμε πιθανώς να εξηγήσουμε τη δημιουργία του πυκνώματος και να αποδεχτούμε ότι η ανάγκη να διατηρήσει τη συνοχή του μπορεί να οδηγήσει σε τέτοιας πολυπλοκότητας δομές όπως οι δικές μας.

Ίσως ακόμη θα μπορούσαμε να εξηγήσουμε το λόγο κάθε χημικής αντίδρασης, τα παραγόμενα προϊόντα και το ρόλο τους στη δομή του πυκνώματος, το λόγο και το ρόλο κάθε ηλεκτρικού ρεύματος που το διατρέχει αλλά και κάθε μεταβολή στο πύκνωμα σύμφωνα με τους νόμους μετατροπής της ενέργειας.

Όπως επίσης και θα μπορούσαμε να αντιληφθούμε, ότι το πύκνωμα δεν είναι μόνο ένα απλό άθροισμα από "τουβλάκια ύλης, αλλά είναι μαζί και το μπερδεμένο κουβάρι των ροών σωματιδίων και ενέργειας στο εσωτερικό του, που το κάνουν ένα αδιαχώριστο σύνολο.

Και θα φτάναμε έτσι στο συμπέρασμα ότι τα πυκνώματα μας,

τόσο τα δικά μας όσο και των άλλων οργανισμών, είναι “αυτοδημιουργίες” μιας ύλης που τα άτομα της ενώθηκαν σε ευφάνταστα πολύπλοκα συστήματα, των οποίων η δημιουργία, η λειτουργία και η αλληλεπίδραση με το περιβάλλον τους υπακούουν στους νόμους που ισχύουν στον Ωκεανό.

Και θα λέγαμε, ότι πιθανώς τότε κατανοούμε την τεχνογνωσία (8) του Ωκεανού στη δημιουργία των οργανισμών.

37. Την ώρα όμως που ως εξωτερικοί παρατηρητές θα παρατηρούσαμε τα σωματίδια και τις ροές και θα προσπαθούσαμε να τις εξηγήσουμε, το ίδιο το πύκνωμα θα είχε μια εντελώς διαφορετική, συγκλονιστική αντίληψη για την οποία εμείς δε θα είχαμε ιδέα.

Αφού εμείς δε θα μπορούσαμε ποτέ να φανταστούμε, ότι οι ροές φωτονίων που θα παρατηρούσαμε να εισέρχονται σ αυτό για το ίδιο το πύκνωμα θα σήμαιναν άλλα σώματα. Λουλούδια, δέντρα, θάλασσες, λίμνες...

Ή ότι μια ροή μορίων θα σήμαινε μια μεθυστική μυρωδιά ή μια απολαυστική γεύση.

Ή ακόμη ότι μια ταλάντωση μορίων θα σήμαινε για το πύκνωμα μια εκπληκτική μουσική.

Και μια άλλη ροή μορίων θα σήμαινε συναισθήματα. Ευτυχίας, λύπης, οργής, ηδονής...

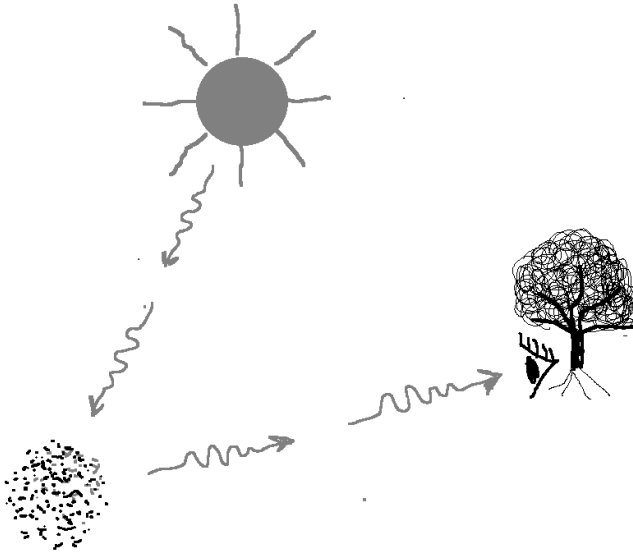
Όπως και ότι ροές ρευμάτων θα σήμαιναν μια σκέψη, μια ανάμνηση, μια ιδέα, μια θεωρία...

38. Δε θα μπορούσαμε δηλαδή να φανταστούμε ότι για το ίδιο το πύκνωμα, η κυκλοφορία ηλεκτρικών ρευμάτων, ουσιών και ενέργειας μέσα του, και κυρίως στην περιοχή του εγκεφάλου, μετατρέπεται σε κάτι άλλο. **Σ έναν ολόκληρο κόσμο, που τον αντιλαμβάνεται μόνο το ίδιο.**

Αφού στον καμβά των νευρώνων του εντυπώνεται ένα μοναδικό για εκείνο εικονικό σύμπαν, που μέσα σ αυτό το πύκνωμα γίνεται πρωταγωνιστής αποκτώντας ιδιότητες και αλληλεπιδρώντας με τα άλλα πυκνώματα.

39. Εμείς βέβαια, ως εξωτερικοί παρατηρητές, θα εξηγούσαμε ότι μέσα εκεί οι εικόνες αυτού του κόσμου φτιάχνονται από τις ροές φωτονίων που εκπέμπονται από τις διάφορες πηγές φωτός, ανακλώνται πάνω στα άλλα πυκνώματα και μετά

εισέρχονται στο πύκνωμα, όπως συμβαίνει και σε μια φωτογραφική μηχανή.

Θα λέγαμε ακόμη ότι μέσα εκεί, τα συναισθήματά του φτιάχνονται ως παλίρροιες ουσιών που προκαλούνται από την επεξεργασία των ερεθισμάτων από τον εγκέφαλο, και πλημμυρίζουν το πύκνωμα ή αποτραβιούνται.

Όπως και θα λέγαμε ότι μέσα εκεί, οι σκέψεις του φτιάχνονται ως ροές ηλεκτρικών ρευμάτων και ουσιών που διατρέχουν τους νευρώνες του.

Αλλά ως εξωτερικοί παρατηρητές δε θα μπορούσαμε ποτέ, ούτε να φανταστούμε ούτε και να αντιληφθούμε αυτόν τον εικονικό κόσμο. Θα ήταν για μας ένα κλειστό κουτί. Και αν μπορούσαμε να το ανοίξουμε, τα όσα συνέβαιναν μέσα θα μας φαινόταν εξωφρενικά.

40. Αφού μέσα στο κλειστό κουτί, για το ίδιο το πύκνωμα ο Ωκεανός μετασχηματίζεται σε μορφές, εικόνες, χρώματα, ήχους, γεύσεις, αρώματα, συναισθήματα και ιδέες, και το παιχνίδι προσδιορισμού, διάκρισης και αλληλεπίδρασής τους που στήνεται μετά δεν έχει όμοιο του.

Ένα παιχνίδι με δέντρα, λουλούδια, βουνά, ποτάμια, θάλασσες, οργανισμούς, χώρες, πόλεις, ομάδες, οικογένειες, γονείς, συγγενείς, παιδιά, φίλους, δασκάλους, εχθρούς, αγαπημένους, ξένους, ευτυχία, αγωνία, ιδέες, έννοιες, θρησκείες, φιλοσοφίες, τέχνες, επιστήμες, θεωρίες... **που για τον υποθετικό εξωτερικό παρατηρητή θα ήταν απλά ροές!**

41. Και όχι μόνο. Καθώς στα χρόνια της εξέλιξης, ροές που αφορούσαν ομάδες άρχισαν να εμφανίζονται και να κρύβουν βαθύτερα τις ροές των ενστίκτων, και τα κουβάρια μας γίνονταν σταδιακά όλο και πιο πολύπλοκα.

Έτσι με μας η ύλη μεγαλούργησε, δομώντας ένα παιχνίδι εξαιρετικά υψηλών προδιαγραφών. Με ένα δίκτυο διάσπαρτων, συντονισμένων μεταξύ τους, εγκεφάλων να αποκτούν όνομα, να γίνονται πολίτες, να γράφουν να διαβάζουν, να φιλοσοφούν, να συνθέτουν, να κατασκευάζουν και να ανακαλύπτουν απίθανες έννοιες, ενώ μοιράζονται ιδέες, γνώσεις και συναισθήματα. Και να αποκτούν έτσι, συνειδηση της ύπαρξής τους στο παιχνίδι.

42. Με την ερώτηση να ακολουθεί αβίαστα.

Ποιοι ακριβώς τότε, είμαστε "εμείς";

Ποιος δηλαδή είναι αυτός που δηλώνει "εγώ", σε ένα ανθρώπινο πύκνωμα;

Ή αλλιώς.

Υπάρχει πρωταγωνιστής σ αυτόν τον εικονικό κόσμο; Ή ίσως ένας εσωτερικός παρατηρητής που τον αντιλαμβάνεται; Ή ίσως ακόμη, ένας ένοικος που συνδέεται με το πύκνωμα;

ΜΕΡΟΣ 5 : ΑΝ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΟΙΚΟΣ

43. Αν δεν υπάρχει ένοικος στο ανθρώπινο πύκνωμα, το πολύπλοκο κουβάρι των ροών αυτορυθμίζεται σύμφωνα με τα ερεθίσματα. Και τα όσα εξωφρενικά συμβαίνουν μέσα στο κλειστό κουτί είναι αποτέλεσμα των ίδιων των ροών και μόνο, σύμφωνα με τους νόμους. Και με αυτήν την έννοια τα ανθρώπινα πυκνώματα δε διαφέρουν στην πραγματικότητα από κανένα άλλο πύκνωμα που κάνει το ίδιο, παρά μόνο στον βαθμό πολυπλοκότητας και είδους των αυτορυθμιζόμενων ροών. Ακόμη και αυτών της τεχνητής νοημοσύνης.

Χωρίς ένοικο δηλαδή, ή ύλη και η ενέργεια παίζουν με τον εαυτό τους ένα παιχνίδι μόνο για το παιχνίδι. Δημιουργώντας "κλωστές" συνειδήσης που γίνονται εικόνες, συναισθήματα, ιδιότητες, γνώσεις, ιδέες και θεωρίες, και μπλέκονται μεταξύ τους έχοντας ως μοναδικά ζητούμενα το πύκνωμα να διατηρεί τη συνοχή του κανιβαλίζοντας τον περιβάλλοντα Ωκεανό, και να δημιουργεί αντίγραφέα του. Συμμετέχοντας, όπως και όλη η ύλη και η ενέργεια του Ωκεανού, σ ένα παιχνίδι συνεχούς ανακύκλωσης μέχρι το "θάνατο" της ενέργειας.

44. Και κάθε φορά που ένας άνθρωπος πεθαίνει, οι κλωστές

συνείδησης διαλύονται. Με το μοναδικό κίνημα που κεντήθηκε στους νευρώνες του στη διάρκεια της ύπαρξής του να εξαφανίζεται, ως να μην υπήρξε ποτέ. Ως η ύλη να αυτοδημιούργησε και να έτρεξε ένα πολύπλοκο πρόγραμμα και μετά να το έσβησε, διασκεδάζοντας απλά για λίγο με ένα παιχνίδι χωρίς λόγο, τόσο για τους παίκτες του όσο και για την ίδια.

Ένα πρόγραμμα αποτέλεσμα της αυτοοργάνωσης σωματιδίων, που στη μέση του πουθενά ενός απέραντου Ωκεανού ύλης και ενέργειας, αποτυπώνει σε σχέδια μέσα από ροές ρευμάτων και ουσιών, ιδέες και θεωρίες αδιανόητης πολυπλοκότητας, χωρίς απολύτως κανένα λόγο.

45. Και όχι μόνο. Αφού χωρίς ένοικο, ο εγκέφαλος των ανθρώπινων πυκνωμάτων γίνεται επίσης ο ερευνητής και το ερευνώμενο μαζί. Καθώς τότε τα νευρωνικά κουβάρια, όχι μόνο αυτορυθμίζονται, αλλά και αυτοεξετάζονται, αυτοπροσδιορίζονται και αυτοανακαλύπτουν ακόμη και τους νόμους που διέπουν τη φύση τους και τις μεταβολές της!

Έτσι, το κουβάρι των ροών όχι μόνο διατρέχει το πύκνωμα κάνοντάς το λειτουργικό, αλλά επιπλέον κατανοεί και εξηγεί τι είναι το ίδιο και όλα όσα υπάρχουν γύρω του. Αποκτά δηλαδή

δυνατότητες αυτοκατανόησης, σύμφωνα με την επεξεργασία των δεδομένων που έχουν καταχωρηθεί σ αυτό στα χρόνια της εξέλιξης.

Αλλά αυτό αποτελεί παράδοξο. Είναι σαν να λέμε ότι ο εγκέφαλος του πυκνώματος περιγράφει τη διαδικασία της νόησης, νώντας. Ή ότι μια ροή ιόντων, ένα ηλεκτρικό ρεύμα δηλαδή, περιγράφει και ορίζει ότι η φύση της είναι μια ροή ιόντων, καθώς και τι είναι ένα ιόν.

46. Χωρίς ένοικο επομένως, η ύπαρξή μας είναι ένα εξωφρενικό καπρίτσιο των υλικών του Ωκεανού που πειραματίστηκαν, κατασκεύασαν, αυτορρύθμισαν, αυτοδιερεύνησαν και αυτοκατανόησαν την ίδια τους την κατασκευή μέχρι αυτή να διαλυθεί.

Και τότε, η συνείδηση μας είναι απλά μια μεγάλη φάρσα. Και η αφηρημένη νόηση μια μεγάλη παρεξήγηση. Θα μπορούσαμε να κανιβαλίζουμε τον ωκεανό και χωρίς να ξέρουμε Κβαντική Φυσική, να κάνουμε ψυχανάλυση ή να γράφουμε ποιήματα. Και ακόμη κι αν μέσα από την εξέλιξη, τη συνύπαρξη και τη συνεργασία τα πυκνώματά μας κατάφεραν να επιβιώσουν και να εξαπλωθούν σε όλη την μπάλα, ίσως τελικά θα ήταν περισσότερο λογικό, αν , όπως και οι άλλοι

οργανισμοί... τρώγαμε απλά ο ένας τον άλλον.

47. Και τότε επίσης, μπορεί να λέμε "εμείς" ή να λέμε "εγώ", αλλά πως μπορεί μια πολυπλοκότητα ροών μέσα σε ένα πύκνωμα να θεωρηθεί ως "εγώ";

Οι ροές σωματιδίων και ενέργειας είναι απλά ροές. Φτιάχνουν εικόνες, συναισθήματα και ιδέες όπως ακριβώς οι ροές φωτονίων φτιάχνουν εικόνες πάνω στο φιλμ μιας κάμερας. Αλλά μια κάμερα δεν μπορεί να πει "εγώ", όσο πολύπλοκες εικόνες και αν αποτυπώνει.

Ούτε το κουβάρι των ρευμάτων στο εσωτερικό του εγκεφάλου ενός υπολογιστή. Μόνον ο χρήστης του μπορεί. Ούτε και η τεχνητή νοημοσύνη, χωρίς έναν χρήστη. Εκτελεί νοητικές λειτουργίες, αλλά δεν μπορεί να πει "εγώ". Καμία δομή σωματιδίων και ενέργειας δεν μπορεί. Οργανική ή ανόργανη.

Επομένως, ακόμη κι αν ολόκληρο το Σύμπαν και οι μηχανισμοί του αναπαρίσταται στα νευρωνικά δίκτυα των εγκεφάλων μας, τίποτα μέσα σε ένα ανθρώπινο πύκνωμα ή οποιοδήποτε άλλο πύκνωμα μπορεί να δηλώσει "εγώ υπάρχω" ή "εγώ είμαι" ή "εγώ σκέφτομαι" ή "εγώ πράττω" ή "εγώ ρωτώ", χωρίς έναν ένοικο. Νομίζουμε ότι υπάρχει, αλλά

δεν είναι παρά μηχανισμοί δράσης-αντίδρασης που δημιουργούν ροές σωματιδίων μέσα σε ένα κομμάτι της ύλης του, καθώς το υπόλοιπο πύκνωμα αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του. Όσο πολύπλοκες κι αν είναι.

48. Και οι μηχανισμοί αυτοί, με μοναδικά ζητούμενα την επιβίωση και την αναπαραγωγή, οδηγούν σε καλύτερη αυτορρύθμιση μέσω της ικανοποίησης των αισθήσεων των πυκνωμάτων.

Η επιβίωση όμως ωθεί τα πυκνώματα να ανήκουν σε ομάδες, οι οποίες, μέσα από τη συνεργασία, αναπτύσσουν τη νόηση και προσφέρουν ευφάνταστες λύσεις. Αλλά οι ομάδες είναι ασύμβατες με την ικανοποίηση των αισθήσεων, αφού λειτουργούν με κανόνες και βάζουν εμπόδια ώστε να διατηρείται η τάξη μεταξύ των πυκνωμάτων. Επινιώντας θρησκείες και άλλες ιδεολογίες, σωφρονιστικές μεθόδους και συστήματα διαχείρισης αγαθών, όλα παντελώς περιττά στις αλυσίδες άνθρακα των πυκνωμάτων μας που θέλουν μόνο να συμπληρώνουν τις απώλειες τους με κάθε δυνατό τρόπο και να δημιουργούν αντίγραφα τους.

49. Γι αυτό αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, δεν έχει τότε καμία σημασία πόση ηθική ή δικαιοσύνη παράγουμε, πόσες

θεωρίες εφευρίσκουμε, πόσο αποτελεσματικότερες κάνουμε τις θεραπείες μας, πόσες κατασκευές φτιάχνουμε, πόσα κείμενα γράφουμε, πόσο πολύ ή λίγο ζήσουμε, πόσο φτωχοί ή πλούσιοι, πόσο δυστυχημένοι ή ευτυχημένοι, πόσο περισσότερο ή λιγότερο έξυπνοι. Πόσο περίπλοκα δηλαδή σχέδια κεντήθηκαν στον καμβά των νευρώνων μας.

Τα πραγματικά μοναδικά ζητούμενα είναι τα απλά σχέδια των βασικών ενστίκτων μας. Οι ηδονές του σεξ, του κορεσμού της πείνας, των ήχων, των μυρωδιών και των αγγιγμάτων μέσω των χημικών ενώσεων που οι αλυσίδες του άνθρακα έχουν μάθει να φτιάχνουν και να απελευθερώνουν στο σώμα μας. Και κυνικά σκεπτόμενοι, το μόνο τότε συμβατό και ειλικρινές με αυτή την υπόθεση θα ήταν τα φονικότερα όπλα μας.

50. Αν λοιπόν δεν υπάρχουν ένοικοι, οι απλές, ξεκάθαρες διαδικασίες των υπόλοιπων οργανισμών για την ικανοποίηση των αισθήσεων έγιναν για τους δικούς μας οργανισμούς εξαιρετικά πολύπλοκες, για τα ίδια ακριβώς ζητούμενα. Και η όλη ανάπτυξη του καταπληκτικού μας εγκεφάλου, δεν είναι παρά ένα εξελισσόμενο πολύπλοκο πρόγραμμα των σωματιδίων και της ενέργειας του Ωκεανού για να κάνει αυτό που κάνει ένα άγριο ζώο, μόνο και μόνο επειδή δεν είμαστε το ίδιο δυνατοί και γι αυτό χρειαζόμαστε εργαλεία.

Αφού στο τέλος, θα κάνουμε ακριβώς το ίδιο. Ως συνεπείς οργανισμοί θα φάμε τους διπλανούς μας και θα αναπαραχθούμε. Με μόνη διαφορά, μια συνοδευτική σαλάτα από ιδεολογίες, θρησκείες, θεωρίες, τέχνες και κατασκευές που δε χρησιμεύουν σε τίποτα. Δηλαδή, με τον λιγότερο έντιμο για τη φύση μας τρόπο.

Και θύτες ή θύματα, ότι και να περάσουμε ή να ανακαλύψουμε ή να κατανοήσουμε στη ζωή μας δεν είναι παρά μόνο αχρείαστες καταγραφές για τους επόμενους οργανισμούς. Πώς να επιβιώνουν περισσότερο για κανέναν απολύτως λόγο.

51. Και τότε, η καλοπέρασή μας που υπονομεύει το περιβάλλον και επομένως το μέλλον των παιδιών μας που τόσο πολύ αγαπάμε, είναι ίσως η μοναδική ειλικρινής ως προς τη φύση μας ενέργεια σύμφωνα με αυτήν την υπόθεση. Πολύ σωστά δε μας ενδιαφέρει το μέλλον των παιδιών μας ούτε και το μέλλον κανενός άλλου. Εμείς μόνο να έχουμε τις μεγαλύτερες δυνατές απολαύσεις, αφού αυτός θα έπρεπε να είναι ο πραγματικός μας σκοπός.

Όσο για το ίδιο το περιβάλλον, καθόλου δεν έχει την ανάγκη μας, κι ας δηλώνουμε αυτάρεσκα ότι πρέπει να το

προστατέψουμε. Δική μας παρανόηση είναι.

Μπορεί να θερμαίνεται, να καίγεται, να εξατμίζεται, να θρυμματίζεται, να διαστέλλεται, να συμπυκνώνεται, να παγώνει, να πλημμυρίζει, να αναταράσσεται, να ηρεμεί, να αλλάζει σύσταση, να αλλάζει κατάσταση όμως πάντα θα βρίσκει έναν τρόπο ώστε στο τέλος να παραμένει στην ησυχία του από μόνο του. Το ότι εμείς το χρειαζόμαστε με μια συγκεκριμένη σύσταση για να επιβιώσουμε είναι δικό μας πρόβλημα.

Και αν δεν επιβιώσουμε, αυτό είναι προφανώς παντελώς αδιάφορο, και για το περιβάλλον και για την μπάλα.

ΜΕΡΟΣ 6 : ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΟΙΚΟΣ

52. Αν πάλι υπάρχει ένοικος σε ένα ανθρώπινο πύκνωμα, ίσως αυτός που αποκαλούμε ψυχή, τότε μπορούμε να υποθέσουμε ότι ισχύουν μια σειρά από παραδοχές:

◇ Ότι όπως αναφέρθηκε ήδη, η σωματιδιακή μας δομή είναι παιδί της τεχνογνωσίας του Ωκεανού στη δημιουργία μορφών και υπακούει στους νόμους του. Ότι η ζωή δηλαδή είναι εγγενής στο πύκνωμα, και ρυθμίζεται από ένα πολύπλοκο κουβάρι αλληλοεξαρτώμενων και αδιαχώριστα ενιαίων βασικών ροών.

◇ Ότι στη δομή του εγκεφάλου υπάρχει μια περιοχή στην οποία συνδέεται ο ένοικος όταν το πύκνωμα δημιουργείται.

◇ Ότι η σύνδεση ξεκίνησε πιθανόν την εποχή της μετάλλαξης από τα ανθρωποειδή στον άνθρωπο, και μέσω αυτής το πύκνωμα εντυπώνεται στην αφηρημένη νόηση.

◇ Ότι η σύνδεση έχει σκοπό την εφαρμογή ενός σχεδίου.

53. Οι παραδοχές αυτές μπορεί να μας φαίνονται αυθαίρετες, έως ίσως και φαιδρές, θυμίζουν όμως πολύ τα παιχνίδια

εικονικής πραγματικότητας που σχεδιάζουμε και παίζουμε στον υπολογιστή μας. Και με τα δεδομένα των παιχνιδιών αυτών θα μπορούσαμε να κάνουμε μίαν υποθετική αντιστοιχία τριάδων. Ενός παιχνιδιού εικονικής πραγματικότητας με την τριάδα προγραμματιστής-χρήστης-κομμάτι ημιαγωγού, και ενός Παιχνιδιού με την τριάδα Προγραμματιστής-ένοικος-ανθρώπινο πύκνωμα.

54. Έτσι, για το παιχνίδι εικονικής πραγματικότητας:

- Το παιχνίδι δημιουργείται από τον προγραμματιστή που φαντάζεται έναν ήρωα, μια διαδικασία και ένα επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο προγραμματιστής σχεδιάζει τον κόσμο του ήρωα και εγκαθιστά το πρόγραμμα του παιχνιδιού στην ύλη του ημιαγωγού. Και καλεί τον χρήστη να παίξει.

- Ο χρήστης έχει διαφορετική δομή εγκεφάλου από αυτήν του "εγκεφάλου" του υπολογιστή, λόγω της ασύλληπτης πολυπλοκότητας στη σύνδεση των ατόμων του σε σχέση με την υπεραπλή δομή της σύνδεσης των ατόμων του ημιαγωγού.

- Ο εγκέφαλος του χρήστη συνδέεται μέσω ενός καλωδίου ή ενός ΗΜ κύματος με το ηλεκτρονικό κύκλωμα που ορίζει τον

ήρωα στον εγκέφαλο του υπολογιστή. Μέσω της σύνδεσης, ο χρήστης γίνεται ο άβιταρ του ήρωα. Παίζει δηλαδή στο παιχνίδι ως να βρίσκεται όχι στο δικό του περιβάλλον, αλλά σ αυτό που βλέπει στην οθόνη. Ο ίδιος όμως υπάρχει μόνο στον δικό του κόσμο, και όχι στον κόσμο του παιχνιδιού. Είναι απλά ο διάμεσος ανάμεσα στον προγραμματιστή και την ύλη του ημιαγωγού, διαθέτοντας τον εαυτό του ώστε να γίνει δυνατή η εκτέλεση του παιχνιδιού.

- Στον "εγκέφαλο" του υπολογιστή που εκτελεί μόνο τις βασικές λειτουργίες εκτός παιχνιδιού, ο χρήστης προκαλεί με τις επιλογές του ένα κουβάρι ρευμάτων που διατρέχει την ύλη του ημιαγωγού, έχοντας στη διάθεσή του τις εντολές που έγραψε ο προγραμματιστής,

- Όταν ο χρήστης βγαίνει από το παιχνίδι, αποθηκεύει τα αποτελέσματα που πέτυχε ώστε να συνεχίσει από κει όταν θα ξαναμπεί στο παιχνίδι.

- Όταν ο χρήστης ολοκληρώσει το παιχνίδι, έχει ανακαλύψει και εφαρμόσει όλες τις εντολές που ο προγραμματιστής του παιχνιδιού όρισε ώστε το παιχνίδι να ολοκληρωθεί. Ο ρόλος του έχει τελειώσει, ενώ στο κομμάτι του ημιαγωγού έχει εντυπωθεί εν είδει "συνείδησης" του "εγκεφάλου" του

υπολογιστή το τελικό κουβάρι των ρευμάτων, καθώς ο ήρωας κινείται στον εικονικό κόσμο του παιχνιδιού όπως τον φαντάστηκε ο προγραμματιστής.

- Στον εγκέφαλο του χρήστη έχει προκληθεί ένα κουβάρι ρευμάτων που αντιστοιχεί στις ιδιότητες ενός περιβάλλοντος διαφορετικού από του δικού του. Όχι όμως πραγματικού, με την έννοια ότι δεν έχει δημιουργηθεί από την άμεση αλληλεπίδραση με την ύλη του περιβάλλοντός του, αλλά εικονικού, με την έννοια ότι δημιουργήθηκε από εικόνες που έχει επιλέξει ο προγραμματιστής για να δημιουργήσει τα γραφικά του παιχνιδιού.

- Αν το παιχνίδι είναι ομαδικό, ένα σύνολο από χρήστες βρίσκονται συνδεδεμένοι κάθε στιγμή παίζοντας ο καθένας με τον δικό του ήρωα. Στον χώρο του playroom, οι εν δυνάμει χρήστες περιμένουν τη σειρά τους για να παίξουν στο παιχνίδι. Όταν έρθει η σειρά ενός χρήστη, αποσπάται από το σύνολο και συνδέεται στο παιχνίδι. Όταν βγαίνει από το παιχνίδι, επιστρέφει στο σύνολο και ένας άλλος χρήστης από αυτό παίρνει τη θέση του, ενώ ο ίδιος μπαίνει σε αναμονή περιμένοντας πάλι τη σειρά του.

55. Κάνοντας λοιπόν την αντιστοιχία, και με τη διαφορά ότι το

ανθρώπινο πύκνωμα, σε σχέση με τον ψηφιακό ήρωα του χρήστη, διαθέτει μια βασική αυτονομία λόγω της δομής του, μπορούμε και για το Παιχνίδι των ενοίκων να υποθέσουμε ότι:

- Το Παιχνίδι δημιουργήθηκε από τον Προγραμματιστή που φαντάστηκε τους ήρωες, τη διαδικασία και το επιθυμητό αποτέλεσμα.

- Ο Προγραμματιστής σχεδίασε και δημιούργησε τους κόσμους και εγκατέστησε το Πρόγραμμα, τους τρόπους δηλαδή που η ύλη θα ρέει και θα δημιουργεί δομές σε κάθε κόσμο, τους τρόπους που οι δομές θα υπάρχουν, το περιβάλλον που θα δημιουργούν οι αισθήσεις τους, καθώς και τη σύνδεση μεταξύ τους.

- Στο Παιχνίδι, οι ένοικοι από τον δικό τους κόσμο συνδέονται με τα ανθρώπινα πυκνώματα της δικής μας μπάλας, που γυρνά γύρω από τον δικό μας Ήλιο, και έχουν τη δυνατότητα αποτύπωσης και επεξεργασίας πληροφοριών που αφορούν περισσότερο από απλά τις διαδικασίες συνεκτικότητας και διατήρησής τους. Κάτι που είναι πιθανό να συμβαίνει και σε άλλες μπάλες του Ωκεανού που γυρνούν γύρω από τους δικούς τους Ήλιους.

- Οι ένοικοι έχουν διαφορετική δομή από αυτή των ανθρώπινων πυκνωμάτων και είναι πιθανώς δομές ενός άλλου Ωκεανού, όμοιων ή διαφορετικών ιδιοτήτων από του δικού μας.

- Οι ένοικοι συνδέονται με τα ανθρώπινα πυκνώματα μέσω ενός αλλιώτικου "καλωδίου", ίσως ενός είδους φαινόμενου άγνωστου ακόμη, σε μια περιοχή νευρώνων που ορίζει τον "ήρωα" τους, το σημείο δηλαδή εντύπωσης του εγκεφάλου. Μέσω της σύνδεσης οι ένοικοι γίνονται άβιταρ των ανθρώπινων πυκνωμάτων, παίζουν δηλαδή στο Παιχνίδι ως να βρίσκονται όχι στο δικό τους περιβάλλον αλλά σ αυτό της μπάλας. Οι ίδιοι όμως υπάρχουν μόνο στον δικό τους κόσμο. Είναι απλά οι διάμεσοι ανάμεσα στον Προγραμματιστή και τους εγκεφάλους των πυκνωμάτων, διαθέτοντας τους εαυτούς τους ώστε να γίνει δυνατή η εκτέλεση του Παιχνιδιού.

- Όταν οι ένοικοι συνδέονται στο Παιχνίδι, εισέρχονται σε ένα μοναδικό εικονικό περιβάλλον που θα το ζήλευαν οι ικανότεροι προγραμματιστές αλλά και οι καλύτεροι ψυχαναλυτές. Η απεικόνιση των δομών ενός ολόκληρου Ωκεανού σε συνδυασμό με τις ιδιότητες, τους ρόλους και τα ένστικτα των ανθρώπινων πυκνωμάτων, μέσα σε μια παραγμένη θάλασσα συναισθηματικών ροών, δημιουργούν τα

καταπληκτικά “νευρωνικά” γραφικά στα οποία βρίσκονται συνδεδεμένοι.

Σ αυτά, σύμφωνα με τις εντολές του Προγραμματιστή, οι ένοικοι εντυπώνουν σταδιακά τα νευρωνικά δίκτυα της αφηρημένης νόησης που αφορούν στον λόγο και τον τρόπο όλων όσων υπάρχουν. Έναν μαθηματικό δηλαδή κόσμο, που περιλαμβάνει τα ασύλληπτα μεγάλα και τα ασύλληπτα μικρά, τους ελαστικούς χώρους και χρόνους, τις γεωμετρίες πολλαπλών διαστάσεων, την ισοδυναμία μάζας και ενέργειας, τη σκοτεινή ενέργεια και ύλη, το δυισμό του φωτός και των στοιχειωδών σωματιδίων, τις φυσαλίδες και τις χορδές, τις νεκροζώντανες μέχρι την στιγμή της παρατήρησης γάτες, τα παράλληλα σύμπαντα, τα αδιαχώριστα ενιαία σύνολα. Αλλά και τις θρησκείες, τις ιδεολογίες, τις τέχνες, τα πολιτικά συστήματα, τις οικονομικές θεωρίες, καθώς και τη δομή και τη λειτουργία πολύπλοκων κατασκευών.

- Με τη σύνδεσή τους στο Παιχνίδι, οι ένοικοι αποκτούν ατομικότητα στην ύλη ενός διαφορετικού από τον δικό τους κόσμο. Όταν τα πυκνώματα διαλύονται, οι ένοικοι αποσυνδέονται και η προσοχή τους βρίσκεται πάλι στο δικό τους περιβάλλον, ενώ αποθηκεύουν σε κάποιου είδους cloud τα αποτελέσματα που πέτυχαν, ώστε να συνεχίσουν από κεί

όταν θα ξαναμπούν στο παιχνίδι. Το cloud αποτελεί κοινή βάση δεδομένων και πληροφοριών για όλους τους ενοίκους που βρίσκονται σε αναμονή μιας νέας σύνδεσης.

- Κάθε ένοικος μπορεί να συνδεθεί πολλές φορές, με διαφορετικό κάθε φορά πύκνωμα, καθώς αυτά δημιουργούνται και διαλύονται μέσα στον Ωκεανό. Έτσι, οι ίδιοι ένοικοι είναι πιθανό να συναντηθούν σε περισσότερες συνδέσεις, όπως και είναι πιθανό οι ένοικοι να συνδέονται σε ομάδες στις διάφορες φάσεις του Παιχνιδιού, όπου είναι απαραίτητο.

- Όταν οι ένοικοι ολοκληρώσουν το Παιχνίδι, θα έχουν εφαρμόσει όλες τις εντολές που ο Προγραμματιστής του Παιχνιδιού όρισε. Ο ρόλος τους θα έχει τελειώσει, ενώ στην ύλη του Ωκεανού θα έχει εντυπωθεί, εν είδει "συνείδησης", η ενότητά του. Με περίτεχνες ροές που θα διακινούνται μεταξύ συντονισμένων εγκεφάλων σε όλη την μπάλα, και θα εκφράζουν τις μαθηματικές εξισώσεις και τις λύσεις τους για το λόγο, τον τρόπο και τη σύνδεση όλων όσων υπάρχουν. Και που θα έχουν ως αποτέλεσμα ένα σύνολο εκπληκτικών δημιουργημάτων από τα ανθρώπινα πυκνώματα, στον κόσμο της μπάλας και του Ωκεανού.

56. Όσο για το τι υπήρχε πριν το Παιχνίδι, πριν δηλαδή τον δικό μας Ωκεανό, δεν μπορούμε ούτε να ξέρουμε ούτε να κάνουμε υποθέσεις. Μόνο ίσως να σκεφτούμε ότι και στο παιχνίδι εικονικής πραγματικότητας, μετά το game over, το παλιό περιβάλλον σβήνει και στην οθόνη εμφανίζεται το καινούργιο περιβάλλον ενός νέου παιχνιδιού.

Το ίδιο και για τον λόγο του Παιχνιδιού. Δεν μπορούμε ούτε να ξέρουμε τον λόγο ούτε να κάνουμε υποθέσεις. Μόνο ίσως πάλι να σκεφτούμε πόσο πολύ αρέσουν και σε όλους εμάς τα παιχνίδια. Γιατί όχι λοιπόν και στον Προγραμματιστή;

ΜΕΡΟΣ 7: ΟΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ

57. Και φτάνοντας έτσι στο Πρόγραμμα που ο Προγραμματιστής έγραψε για το Παιχνίδι, θα μπορούσαμε τώρα να το φανταστούμε ως εντολές μιας σειράς "εκτυπώσεων", των οποίων τα ανθρώπινα πικνώματα αποτελούν το τελευταίο μέρος.

Να φανταστούμε δηλαδή τον Προγραμματιστή, ως τον Αρχικό Εκτυπωτή, να εκτυπώνει τους Ωκεανούς των σωματιδίων και της ενέργειας.

Τον δικό μας Ωκεανό να εκτυπώνει τους γαλαξίες του, όπως και άλλους πιθανούς Ωκεανούς να εκτυπώνουν τους δικούς τους γαλαξίες.

Τους γαλαξίες να εκτυπώνουν τους Ήλιους τους.

Τους Ήλιους να εκτυπώνουν τα πλανητικά τους συστήματα.

Τον Ήλιο μας να εκτυπώνει, μαζί με τις άλλες μπάλες του δικού του συστήματος, και τη δική μας μπάλα.

Και τέλος την μπάλα μας να εκτυπώνει στο σώμα της τα αρχεία των ανόργανων δομών, όπως και τα πολύπλοκα αρχεία DNA των διαφόρων οργανισμών.

58. Ωστε μετά, να φανταστούμε ως εκτυπωτές και τα ανθρώπινα πυκνώματα. Τα απειροελάχιστα "αισθητήρια τριχίδια" της επιδερμίδας της, συνδεδεμένα με τους ενοίκους, να εκτυπώνουν στην μπάλα τις εντολές του Προγραμματιστή.

Να μετακινούνται σε όλη την επιφάνεια της, συνδέοντας μεταξύ τους όλα τα μέρη της. Απλώνοντας πάνω της ένα κέντημα με πόλεις, κτίρια, κατασκευές, δρόμους, γέφυρες... που θυμίζει τον νευρωνικό καμβά ενός εγκεφάλου, και τις αδιάκοπες μετακινήσεις των ανθρώπινων πυκνωμάτων ανάμεσά τους να θυμίζουν τις ροές των ιόντων μεταξύ των νευρώνων του.

Με δισεκατομμύρια χιλιόμετρα δρόμων, γραμμών, σωλήνων και καλωδίων να επιτρέπουν τις ροές μεταξύ όλων των μερών, ώστε να μπορούμε έτσι να φανταστούμε τα ανθρώπινα πυκνώματα να δημιουργούν πάνω στην μπάλα τη δομή ενός υπερεγκεφάλου, όπως και να συμμετέχουν στη λειτουργία του.

Και σε κάθε μέρος της μπάλας όπου υπάρχουν να φτιάχνουν σχέδια στο κέντημα, καθώς οι δραστηριότητές τους συνδέουν μεταξύ τους "νευρώνες" του υπερεγκεφάλου. Με βουνά, πεδιάδες, πόλεις, κτίρια... να γίνονται έτσι κέντρα

“νευρωνικών” δικτύων. Αγροτικά, βιομηχανικά, οικονομικά, πολιτικά, ερευνητικά, καλλιτεχνικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά.

Δίκτυα τεράστια, κεντημένα από τα ανθρώπινα πυκνώματα που εντυπώνονται από τους ενοίκους, και βάζουν τις βελονιές στο σχέδιο που σχηματίζεται. Με τις εκτυπώσεις να γίνονται κάθε φορά πιο συγκλονιστικές, καθώς οι εντυπώσεις φτάνουν σε όλο και πιο παράδοξες ιδέες και θεωρίες που εμπλουτίζουν τα σχέδια του μεγαλύτερου κεντήματος.

59. Έτσι, οι μαθηματικές ερμηνείες όλων των κόσμων περιγράφονται ως υποσωματίδια, χορδές, φουσαλίδες, πιθανότητες, καμπυλωμένα σεντόνια, μαύρες τρύπες, σκοτεινή ύλη, χάος... και γίνονται επιστήμες. Ενώ οι αφηρημένες έννοιες γίνονται θρησκείες, φιλοσοφίες, και τέχνες. Και όλες “εκτυπώνονται” ως αναπαραστάσεις και κατασκευές, που δημιουργούν στην ύλη της μπάλας μοναδικές δομές. Εκπληκτικά κτίρια, μηχανές, σχέδια, βιβλία, εικόνες, κινούμενες εικόνες, γλυπτά, ζωγραφικούς πίνακες, μουσικές... απογειώνοντας τις αισθήσεις των πυκνωμάτων.

Ενώ ταυτόχρονα, τα ανθρώπινα πυκνώματα γίνονται και τα ίδια ένοικοι. Εντυπώνοντας τους εγκεφάλους άλλων οργανισμών αλλά και την ύλη των ημιαγωγών στους

εγκεφάλους των υπολογιστών, με ροές σκέψης και λογικής.

60. Και τότε το σύστημα, ο συντονιστής δηλαδή των ενεργειών των ανθρώπινων πυκνωμάτων, και ο τρόπος που δένονται μαζί όλες οι εκτυπώσεις τους και κάθε μια βρίσκει τη θέση της στο σύνολο, μπορεί να θεωρηθεί ως η εφαρμογή ενός σχεδίου. Ενός σχεδίου που εξελίσσεται σταδιακά, καθώς όλο και περισσότερο τα ανθρώπινα πυκνώματα συνδέονται μεταξύ τους, αλλά και συνδέουν τα μέρη της μπάλας, με ανεμπόδιστες ροές.

Και ακόμη κι αν σε διάφορες εποχές το σύστημα περιχαρακώνεται, κάθε νέα παράδοση και συγκλονιστική εντύπωση των ενοίκων που ενσωματώνει ακόμη μεγαλύτερα σύνολα, φέρνει το σύστημα πάλι σε ισορροπία, και το απλώνει. Χωρίς όμως αυτό απαραίτητα και να σημαίνει, ότι το παιχνίδι δεν κινδυνεύει να σταματήσει. Οι χρήστες δεν ολοκληρώνουν πάντα ένα παιχνίδι, το ίδιο ίσως και οι ένοικοι.

ΜΕΡΟΣ 8 : ΕΜΕΙΣ

61. Έτσι λοιπόν, όλα συμβαίνουν εδώ στην μπάλα μας, όχι αλλού. Όχι σ έναν άλλο τόπο, ένα παράδεισο ή μια κόλαση, αφού τα ανθρώπινα πικνώματα είναι μέρος της μπάλας και της ανήκουν. Αυτή τα δημιουργεί, σ αυτήν επιστρέφουν, και αυτή τα δημιουργεί πάλι. Είτε υπάρχουν οι ένοικοι, είτε όχι.

Σ αυτή την επαναλαμβανόμενη διαδικασία γέννησης και θανάτου εξελίσσεται η αναβάθμιση του ανθρώπινου εγκεφάλου, καθώς αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του. Με ερεθίσματα που καταχωρούνται ως δεδομένα σε δίκτυα νευρώνων, ανατροφοδοτούνται, διευρύνονται, και καθώς ο κύκλος επαναλαμβάνεται ο εγκέφαλος ρυθμίζεται και βελτιώνεται. Φτάνοντας σήμερα, τα νευρωνικά δίκτυα ακόμη και να γεννιούνται, να διαμορφώνονται ή να διεγείρονται από μικροσκοπικές συσκευές που εμφυτεύονται στο ανθρώπινο σώμα ώστε να βελτιώνουν τις λειτουργίες του.

62. Με κορυφαία στη διάρκεια της εξέλιξης αναβάθμιση του εγκεφάλου να είναι η καταχώρηση του λόγου ως γραφής, με σύμβολα που δημιούργησαν γλώσσες. Αυτή που αποτέλεσε την αρχή για την διαφοροποίησή των ανθρώπων από τα άλλα πικνώματα της μπάλας.

Όμως, ακόμη κι αν η συνεχής αναβάθμιση της ανθρώπινης νόησης έκανε την ύπαρξη τους μακροβιότερη, με περισσότερες ανέσεις και συγκινησιακά πιο πλούσια, οι ζωές των σημερινών ανθρώπων δεν είναι στην πραγματικότητα τόσο περισσότερο διαφορετικές από αυτές των πρωτόγονων ή και των άλλων θηλαστικών. Και τότε και τώρα, όλοι οι οργανισμοί γεννώνται, επιβιώνουν, αναπαράγονται και πεθαίνουν. Και ίσως να αποτελεί ύβριν προς την ίδια την έννοια της εξέλιξης, ότι η αφηρημένη νόηση που παρήγαγε τον ανθρώπινο πολιτισμό συνέβη μόνο και μόνο για να ζουν οι άνθρωποι με λιγότερες δυσκολίες ή για να βιώνουν εντονότερα τα συναισθήματα.

63. Το συγκλονιστικό δηλαδή της εξέλιξης των ανθρώπων, δεν είναι ότι σταδιακά ζουν περισσότερα χρόνια και με περισσότερες ανέσεις ή ότι στο μέλλον θα μετοικήσουν και σε άλλες μπάλες. Το συγκλονιστικό είναι ότι στους εγκεφάλους τους καταγράφεται η αποτύπωση και η ερμηνεία ενός Ωκεανού και κάθε δομής μέσα σ αυτόν, βιώνοντας και βεβαιώνοντας ταυτόχρονα ένα "εγώ". Και αφού η λειτουργία του εγκεφάλου γίνεται δια των νευρωνικών ροών, στο κρίσιμο ερώτημα ποιος βεβαιώνει το εγώ" μπορούν να δοθούν δυο πιθανές απαντήσεις. Οι ίδιες οι ροές. Ή ένας ρυθμιστής των ροών.

64. Σύμφωνα με την πρώτη απάντηση οι επιστημονικές θεωρίες που έχουν διατυπωθεί μέχρι σήμερα θα μπορέσουν πιθανώς να απαντήσουν στην ερώτηση στο μέλλον. Όπως για παράδειγμα η θεωρία του χάους, η θεωρία δηλαδή της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας των μερών πολύπλοκων συστημάτων, που θα μπορούσε ίσως να εξηγήσει τη λειτουργία του εγκεφάλου ως μια πολύπλοκη δομή που αυτοοργανώνεται.

Όμως, ούτε αυτό θα έκανε το "εγώ" να μοιάζει λιγότερο αλλόκοτο. Αφού η ίδια η θεωρία του χάους, όπως και κάθε άλλη επιστημονική θεωρία είναι παράγωγες αυτών ακριβώς των ροών που στη συνέχεια ερμηνεύουν ως αυτές που τις παρήγαγαν. Και θα μπορούσαν μεν να εξηγήσουν πώς το πολύπλοκο σύστημα του εγκεφάλου λειτουργεί, αυτορυθμίζεται και αυτοβελτιώνεται ώστε να συντηρεί καλύτερα το ανθρώπινο σώμα, δε θα μπορούσαν όμως να εξηγήσουν ούτε πως αυτοκατανοείται ούτε και πως αυτοβελτιώνεται. Ο εγκέφαλος δηλαδή θα ήταν τότε μαζί, και ο εξετάζων και το εξεταζόμενο, και ο περιγράφων και το περιγραφόμενο, και ο αναλύων και το αναλυόμενο, και ο παράγων και το παραγόμενο.

65. Επειδή είναι άλλο στη λειτουργία του ανθρώπινου

σώματος όλα να ρυθμίζονται με ροές ρευμάτων και ουσιών σύμφωνα με τους νόμους του Ωκεανού, και άλλο ότι τα ίδια αυτά ρεύματα περιγράφουν και τη δική τους λειτουργία, όπως και τη φύση τους.

Ακόμη κι αν αυτό γίνεται με την παρατήρηση ενός γειτονικού ανθρώπου που παίζει το ρόλο του προς εξέταση σώματος, δεν πρόκειται παρά για αλληλεπιδράσεις ρευμάτων της ίδιας φύσης σε διαφορετικά σώματα. Και στην πραγματικότητα δεν πρόκειται καν για διαφορετικά σώματα. Αφού κάθε σώμα στον Ωκεανό είναι κομμάτι ενός άλλου, και όλα μαζί κομμάτια του ενός και μοναδικού σώματος του Ωκεανού των σωματιδίων και της ενέργειας.

Οι άνθρωποι δηλαδή νομίζουν ότι είναι διαχωρισμένοι ο ένας από τον άλλον, όμως το πόσο διακριτοί είναι εξαρτάται απλώς από το ζουμάρισμα, από το που δηλαδή βρίσκεται η θέση παρατήρησης.

Αν το ζουμάρισμα είναι κοντινό θα φαίνονταν ως μέρη ενός ενιαίου χυλού. Αν είναι μακρινό ως κομμάτια ενός μεγαλύτερου σώματος. Όπως στο παιχνίδι που προτάθηκε στην αρχή αυτού του κειμένου. Κοιτώντας τη Σελήνη σαν να ήταν η Γη, ούτε ξεχωριστοί θα φαίνονταν ούτε και ορισμένοι,

αλλά μέρη μόνο του σώματος μιας μπάλας που κι αυτή αποτελεί μέρος ενός Ωκεανού.

66. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος επομένως, μπορεί να δρα ως καταγραφέας του Ωκεανού αλλά όχι ως εξωτερικός παρατηρητής και ερμηνευτής του, αφού αποτελεί μέρος του. Αυτό μπορεί να το κάνει ένας εξωτερικός ρυθμιστής, ο ένοικος ή η ψυχή, όπως συνηθίζουμε να τον αποκαλούμε, που έχοντας συνδεθεί με τον εγκέφαλο μπορεί να εντυπώσει τις ροές ρευμάτων που παράγουν τις ερμηνείες. Και παράλληλα τις ροές ρευμάτων που εμπεριέχουν την έννοια του Προγραμματιστή αλλά και την ίδια την έννοια του, βεβαιώνοντας το διακριτό “εγώ” του μέσα στον ενιαίο Ωκεανό.

Έτσι, δεν είναι ο εγκέφαλος που αυτοπροσδιορίζεται αλλά ο ένοικος, ενώ ο εγκέφαλος γίνεται ο ξενιστής του, όπως και ο “εγκέφαλος” του υπολογιστή γίνεται ο ξενιστής για τον χρήστη.

67. Και ο ένοικος, ως εξωτερικός ρυθμιστής, “καθρεφτίζεται” στην ύλη του Ωκεανού δημιουργώντας στον ανθρώπινο εγκέφαλο την αντανάκλασή του. Μια περιοχή νευρώνων που ορίζει το σημείο σύνδεσης και εντύπωσης, όπως ο χρήστης συνδέεται στο ηλεκτρονικό κύκλωμα του ημιαγωγού που

ορίζει τον δικό του ήρωα.

Η αντανάκλαση δημιουργείται στον εγκέφαλο με τη γέννηση του ανθρώπου, και γύρω της πλέκονται τα νευρωνικά δίκτυα που ο άνθρωπος αποκτά αλληλεπιδρώντας με το περιβάλλον του, αλλά και αυτά που πλέκονται μέσα από τις διαδικασίες της εκπαίδευσης, δηλαδή των επιστημών, των θρησκειών, και των ιδεολογιών οι οποίες έχουν εντυπωθεί από τους ενοίκους σε προηγούμενες συνδέσεις τους με άλλους ανθρώπους.

Τα νευρωνικά δίκτυα εμφορούνται από την αντανάκλαση, με αποτέλεσμα να δημιουργείται στον εγκέφαλο ένας μηχανισμός που διατρέχεται από την αντίληψη του "εγώ", ενώ ταυτόχρονα δρα χωριστικά, εμποδίζει δηλαδή την επικοινωνία του ενοίκου με την αντανάκλασή του. Ωστόσο, όσο πιο ισχυρός γίνεται σταδιακά αυτός ο μηχανισμός τόσο, δοθείσης της στιγμής, είναι ακριβώς αυτός που θα μπορέσει να εκτελέσει τις νέες εντυπώσεις του ενοίκου.

68. Επομένως, σε κάθε σύνδεσή του ο ένοικος προσπαθεί να διαπεράσει τον μηχανισμό που με τη βοήθη της λειτουργίας του θολώνει την επικοινωνία του με την αντανάκλαση. Αλλά μόνο όταν ο εγκέφαλος γίνεται λείος καθρέφτης, παραμένοντας ακίνητος για ένα κλάσμα του χρόνου, ο ένοικος μπορεί να δει

κρυστάλλινη την αντανάκλασή του στην ύλη του Ωκεανού και να γίνει ενεργός στη σύνδεση, εντυπώνοντας τον εγκέφαλο.

Αυτό συμβαίνει σπάνια στη ζωή ενός ανθρώπου, σε στιγμές προσευχής ή διαλογισμού ή μεγάλης αυτοσυγκέντρωσης ή ακόμη και σε στιγμές όπως το παιχνίδι που προτείνεται στην αρχή αυτού του κειμένου, που η βουή ξαφνικά ησυχάζει. Στις στιγμές αυτές, ο εγκέφαλος νοεί "ως εάν". Ως εάν να ήταν ή να μην ήταν, να βρίσκονταν ή να μην βρίσκονταν, να πίστευε ή να μην πίστευε, να γνώριζε ή να μην γνώριζε... ως εάν δηλαδή, οι κόμπιοι των νευρωνικών δικτύων του να είχαν για μια στιγμή ξελυθεί.

Και σ' αυτές τις σπάνιες στιγμές, ο ένοικος εντυπώνει την αντανάκλασή του με παράδοξες, ανατρεπτικές ροές, ενώ καθώς τα νευρωνικά δίκτυα εμφορούνται από τη νέα εντύπωση και διαφοροποιούνται, ο εγκέφαλος "μετανοεί". Νοεί δηλαδή ως μέρος ΕΝΟΣ και μόνο Σώματος, όπως στην πραγματικότητα είναι, και όχι ως ξεχωριστός και ορισμένος.

69. Έτσι, σε όλη σχεδόν τη ζωή ενός ανθρώπου, "εγώ", λέει ο μηχανισμός. Ενώ στις στιγμές των εντυπώσεων που ο μηχανισμός "μετανοεί", λέει "εγώ" ο ένοικος. Οι στιγμές αυτές είναι ανεξάρτητες από τις συνθήκες και το περιβάλλον στα

οποία διαβιεί ο άνθρωπος, και αφορούν μόνο τον ίδιο και τον ένοικο του. Ενώ οι εντυπώσεις, μπορούν πιθανώς στη συνέχεια, να οδηγήσουν τον μηχανισμό στη συστηματική αναζήτησή τους.

Όμως επιπλέον, υπάρχουν εποχές "φωτεινές" και "αγώγιμες" που ευνοούν τις εντυπώσεις, όπως και εποχές σκοτεινές και "μονωτικές" που οι ένοικοι αποκόπτονται. Και η τωρινή εποχή βρίσκεται ακριβώς στο μεταξύ τους όριο.

Καθώς τα τελευταία εκατό χρόνια, μια ανατρεπτική σειρά εντυπώσεων οδήγησε σε μεγαλύτερη κατανόηση των νόμων του Ωκεανού, που οδήγησε σε μια εντυπωσιακή σειρά εκτυπώσεων και ένα μεγάλο βήμα προς την ενότητα. Την κυριολεκτική δηλαδή διασύνδεση των ανθρώπων, με οποιονδήποτε άλλον πάνω στην μπάλα.

Μόνο που αυτή λειτούργησε αντίστροφα, δημιουργώντας ένα νέο είδος μηχανισμού, θεατή/καταναλωτή/χρήστη, το οποίο οδεύει σταθερά προς τον πιο βίαιο και ανελεύθερο κόσμο που θα έχει ζήσει κανείς ποτέ. Μετέχοντας σ έναν αδιόρατο πόλεμο που δε μοιάζει με κανέναν από αυτούς που οι άνθρωποι έκαναν μέχρι τώρα, καθώς για πρώτη φορά στην ιστορία τους κάθε πληροφορία που διαστρεβλώνει την

αλήθεια και γεννά μίσος, μπορεί να διαδοθεί αστραπιαία και γίνει πιστευτή, διαχωρίζοντας και όχι ενοποιώντας.

70. Έτσι, οι άνθρωποι θα βρεθούν πιθανώς απροετοίμαστοι και απαθείς μπροστά και στις μεγάλες ανατροπές του μαθηματικού κόσμου που η συνέχιση της εξέλιξής τους προϋποθέτει. Και ακόμη κι αν κάποιος θα έλεγε ότι οι ένοικοι θα έχουν ευκαιρίες και στις επόμενες συνδέσεις τους, υπακούουν σε ένα σχέδιο που έχουν δεχτεί να το εκτελέσουν και όχι να μείνουν φυλακισμένοι σ αυτό.

Αν η εφαρμογή του σχεδίου είναι αδύνατο να προχωρήσει, οι ένοικοι ίσως αποχωρήσουν και συνδεθούν σε κάποιο άλλο περιβάλλον, στα πυκνώματα μιας άλλης μπάλας, όπως ένας χρήστης εγκαταλείπει ένα παιχνίδι που δεν μπορεί να ολοκληρώσει, και παίζει σε ένα άλλο. Αφήνοντας σε μια κόλαση ενστίκτων τους ανθρώπους, μέχρι τον φυσικό αφανισμό τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η υπεραπλούστευση της διατύπωσης στο μικρό αυτό κείμενο θα μπορούσε να θεωρηθεί ύβρις προς στην ασύλληπτη πολυπλοκότητα και της δομής του κόσμου μας και του νοητικού έργου των ανθρώπων.

Οι δυο υποθέσεις που έγιναν, αλλά και οποιαδήποτε άλλη (να προσθέσουμε ίσως περισσότερους ενδιάμεσους κόσμους εντυπωτών και εντυπώμενων ή να αφαιρέσουμε τον κόσμο των ενοίκων υποθέτοντας την άμεση επικοινωνία μας με τον Προγραμματιστή), υπακούουν στο ίδιο αξίωμα. Την αποδοχή της ύπαρξης μιας αρχικής ύλης από την οποία δημιουργήθηκαν όλα όσα υπάρχουν, ή την αποδοχή ενός Προγραμματιστή που τη δημιούργησε. Και τα δυο είναι φυσικά έξω από την κατανόηση και την ερμηνεία μας.

Οι υποθέσεις βέβαια, δε θα μας απασχολούσαν αν δεν μπορούσαμε να τις κάνουμε. Ακόμη όμως κι αν φαίνονται αλλόκοτες, καμία δεν είναι περισσότερο αλλόκοτη από την ίδια την ύπαρξή μας, αλλά και από τη λειτουργία της ανθρώπινης νόησης, την οποία θεωρούμε φυσιολογική και αυτονόητη, χωρίς κανείς μας να φαντάζεται πόσο εξωφρενική είναι.

Η συγγραφέας δεν είχε πρόθεση να προσβάλλει κανέναν και τίποτα, ούτε και πρότεινε κάποια νέα ιδέα. Η υπόθεση των ενοίκων είναι μια διαφορετική προσέγγιση της ιδέας της μετενσάρκωσης και αποτελεί μια εύλογη υπόθεση γι αυτήν, και όχι απαραίτητα για όλους.

Η διατύπωση της υπόθεσης δεν αποτελεί προφανώς απόδειξη της ύπαρξης των ενοίκων, ούτε και ήταν αυτή η πρόθεση στο κείμενο, όπως ούτε και η ακρίβεια της περιγραφής ή οι τεχνικές λεπτομέρειες. Ενώ ο παραλληλισμός χρήστη/ενοίκου δε θα μπορούσε να είχε γίνει χωρίς την εξέλιξη της επιστήμης που οδήγησε και στις εφαρμογές της εικονικής πραγματικότητας.

Πρόθεσή της συγγραφέως ωστόσο, ήταν η πρόταση μιας "ως εάν" ιδέας που θα μπορούσε στιγμιαία να οδηγήσει τον αναγνώστη σε κατάσταση εντύπωσης ή έμπνευσης (ανάλογα με τον τρόπο που ο αναγνώστης θα ερμήνευε την προέλευση της). Το παιχνίδι στο οποίο θα φανταζόταν, ότι παρατηρεί την Σελήνη σαν να ήταν η Γη. Και πάνω της, φανταζόταν ότι παρακολουθούσε να υπάρχει και να ζει... ο εαυτός του!

Στο παιχνίδι αυτό, η Σελήνη ως Γη θα έμοιαζε με μια τελεία στον Ωκεανό των άστρων και των γαλαξιών, απόλυτα

μοναχική αλλά και ταυτόχρονα κομμάτι ΕΝΟΣ και μόνο Σώματος. Οι ροές του συστήματος θα έμοιαζαν με τις βελονιές ενός σχεδίου που απλώνεται σαν κίνημα πάνω της. Ενώ το δέος μπροστά στον απέραντο Ωκεανό, θα μπορούσε να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του αναγνώστη με όλα όσα υπάρχουν.

Και τότε, ίσως η ψυχή έβρισκε την ευκαιρία να εντυπώσει τον εγκέφαλό του με παράδοξες ροές ή οι ίδιες οι ροές την ευκαιρία να ξεγλιστρήσουν σε άλλες ανεξερεύνητες διαδρομές (ανάλογα πάλι με τον τρόπο που αυτός θα το ερμήνευε).

Και ακόμη και αν ο εγκέφαλος επανέρχεται σχεδόν αμέσως στη λειτουργία του μηχανισμού και τις καθημερινές ασχολίες του, ίσως να έμενε για λίγο στον αναγνώστη η εντύπωση που θα έκανε το φυσιολογικό και οικείο να φαίνεται παράλογο και την ύπαρξή του να μοιάζει εξωφρενική, όπως στην πραγματικότητα είναι. Και αν το θελήσει, να σκεφτεί τη δική του ερμηνεία γι αυτή.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(1) Michael Talbot

(2) Σύμφωνα με τη θεωρία του χάους, η αρχή μιας μεγάλης αλλαγής, ανατροπής ή καταστροφής μπορεί να είναι ένα ασήμαντο, μη ανιχνεύσιμο γεγονός, οπουδήποτε στην μπάλα ή στον Ωκεανό. Ένας τυφώνας δηλαδή στην Νέα Υόρκη, θα μπορούσε να έχει προκληθεί από το φτερούγισμα μιας πεταλούδας στην Κίνα.

Η θεωρία του χάους ονομάζει το φαινόμενο "ευαίσθητη εξάρτηση από τις αρχικές συνθήκες", ενώ εμείς το αναφέρουμε συχνά ως... "αν δεν κάναμε εκείνο, δε θα γινόταν αυτό..."

(3) Τα *σωματίδια της ύλης* είναι τα άτομα, τα μόρια και τα ιόντα.

Ένα *άτομο* αποτελείται από πρωτόνια, νετρόνια και ηλεκτρόνια, και είναι ηλεκτρικά ουδέτερο. Υπάρχουν εκατό περίπου διαφορετικά άτομα που οι συνδυασμοί τους δημιουργούν όλα τα σώματα που υπάρχουν.

Ένα *μόριο* αποτελείται από ίδια ή διαφορετικά μεταξύ τους άτομα, συνδεδεμένα σε απλές ή πολύπλοκες διατάξεις.

Ένα *ión* είναι ένα άτομο ή ένα μόριο που έχει αποκτήσει φορτίο.

Μια *ουσία* είναι μια ποσότητα ομοίων ατόμων ή μορίων.

Το *ηλεκτρικό ρεύμα* είναι η κατευθυνόμενη ροή ηλεκτρονίων ή ιόντων.

(4) Διάφορες ουσίες προκαλούν διάφορες συναισθηματικές αντιδράσεις. Η ντοπαμίνη σχετίζεται με την ευφορία της επίτευξης και της επιβράβευσης, η σεροτονίνη με τις διαταραχές της διάθεσης, η κορτιζόλη με την κακή διάθεση, οι ενδορφίνες με τη βελτίωση της διάθεσης, η ωκυτοκίνη με την αγάπη, η αδρεναλίνη με το φόβο και την υπερένταση...

(5), (6), (7) Οι ορισμοί είναι αυθαίρετοι, ενώ η περιγραφή του εγκεφάλου σε μερικές γραμμές απέχει τεράστια απόσταση από την ασύλληπτη πολυπλοκότητα και της δομής και της λειτουργίας του.

(8) Η υπεραπλούστευση της προηγούμενης διατύπωσης απέχει τεράστια απόσταση από την πολυπλοκότητα των μαθηματικών και πειραματικών μοντέλων που διατυπώνονται στη Σύγχρονη Φυσική και προσπαθούν να ερμηνεύσουν τη δομή του Ωκεανού και των πυκνωμάτων που δημιουργούνται μέσα σ αυτόν. Θεωρίες που δεν εξετάζουν τα σωματίδια ως μικροσκοπικές μπάλες όπως τα φανταζόμαστε οι υπόλοιποι, αλλά τα έχουν προ πολλού "διαμελίσει".

Υποθέτοντας ότι είναι φτιαγμένα από ακόμη μικρότερα σωματίδια 'Η

από δονούμενες μικροσκοπικές χορδές. Ή ότι συμπεριφέρονται άλλες φορές ως κομματάκια ύλης και άλλες φορές ως απλωμένα κύματα. Ή ότι οι ιδιότητές τους εκφράζονται με πιθανότητες. Ή ότι ξεπηδούν από μια θάλασσα ενέργειας και εξαφανίζονται πάλι σ αυτή. Ή...

Για να προτείνουν στη συνέχεια μοντέλα, για το πώς ασύλληπτα μεγάλοι αριθμοί από τα άτομα αυτά συνενώνονται και σχηματίζουν τα πολύπλοκα συστήματα των διαφόρων πυκνωμάτων. Πως δηλαδή δημιουργούνται οι οργανωμένες δομές ατόμων μέσα στον Ωκεανό. Και ακόμη περισσότερο, πως δημιουργούνται οι δομές που εμπεριέχουν ζωή και νόηση. Όπως οι δικές μας.

